

ROMÂNIA

Ministerul Agriculturii
și Dezvoltării Rurale

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE
Autoritatea de Management pentru PNDR

UNIUNEA
EUROPEANĂ

Program finanțat prin
FEADR

GHIDUL SOLICITANTULUI

„Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”

Schema de ajutor de stat nr. N 578/ 2009

aferentă Măsurii 123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ

Program finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin
FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

GHIDUL SOLICITANTULUI pentru accesarea
Schemei de ajutor de stat nr. N578/ 2009 „Stimularea dezvoltării
regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor
agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”
afertă Măsurii 123 – „Creșterea valorii adăugate a produselor
agricole și forestiere”

Versiunea 02 din februarie 2011

Ghidul Solicitantului este un material de informare tehnică a potențialilor beneficiari ai Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și constituie un suport informativ complex pentru întocmirea proiectului conform cerințelor specifice ale PNDR. Acest document nu este opozabil actelor normative naționale și comunitare.

Ghidul Solicitantului prezintă regulile pentru pregătirea, întocmirea și depunerea proiectului de investiții, precum și modalitatea de selecție, aprobare și derulare a proiectului dumneavoastră. De asemenea, conține lista indicativă a tipurilor de investiții pentru care se acordă fonduri nerambursabile, documentele, avizele și acordurile pe care trebuie să le prezentați, modelul Cererii de Finanțare, al Studiului de Fezabilitate și al Memoriului Justificativ, al Contractului de Finanțare, precum și alte informații utile realizării proiectului și completării corecte a documentelor. Ghidul Solicitantului, precum și documentele anexate pot suferi rectificări din cauza actualizărilor legislative naționale și comunitare sau procedurale – varianta actualizată este publicată pe pagina de internet www.apdrp.ro.

IMPORTANT!

Ghidul Solicitantului se adresează persoanelor care doresc să acceseze fondul european destinat dezvoltării rurale. Pentru a obține informațiile cu caracter general, consultați pliantele și îndrumările editate de MADR și APDRP, disponibile la sediile APDRP din fiecare județ și din regiunile de dezvoltare ale României, precum și pe pagina de internet www.apdrp.ro și www.madr.ro

De asemenea, pentru a obține informații despre FEADR ne puteți contacta direct la sediile noastre, prin telefon, prin e-mail sau prin pagina de internet – vezi datele de contact de la finalul Ghidului Solicitantului.

CUPRINS

1. PREVEDERI GENERALE

1.1. Schema de ajutor de stat pentru „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole ”.....	3
--	---

2. PREZENTAREA SCHEMEI DE AJUTOR DE STAT

2.1. Criterii de eligibilitate pentru beneficiari	4
2.2. Sectoarele care beneficiază de sprijin financiar în cadrul Schemei de ajutor de stat.	6
2.3. Criterii de eligibilitate a proiectelor	8
2.4. Tipuri de investiții și cheltuieli eligibile (lista indicativă)	10
2.5. Tipuri de investiții și cheltuieli neeligibile.....	12
2.6. Criterii de selecție ale proiectului.....	13
2.7. Valoarea maximă a fondurilor nerambursabile (intensitatea sprijinului).....	17

3. ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE ACORDATE PENTRU SCHEMA DE AJUTOR DE STAT

3.1. Completarea, depunerea și verificarea dosarului Cererii de Finanțare	19
3.2. Contractarea fondurilor	26
3.3. Achiziții.....	29
3.4. Plata	32

4. INFORMAȚII UTILE

4.1. Lista Formulelor disponibile pe site-ul APDRP – anexe parte integrantă a prezentului ghid	33
4.2. Documente, formulare, declarații necesare întocmirii Cererii de Finanțare .	34
4.3. Documente și formulare necesare întocmirii Cererii de plată.....	47
4.4. Definiții.....	48
4.5. APDRP în sprijinul dumneavoastră	54

1.1 Schema de Ajutor de stat nr. N578/ 2009 pentru „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”

Obiectivele generale ale Schemei de Ajutor de Stat „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”, instituită potrivit Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 12/ 2010, vizează îmbunătățirea nivelului general de performanță al întreprinderilor, prin creșterea competitivității întreprinderilor care realizează investiții în sectoarele:

- Procesarea de produse agricole prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE în vederea obținerii de produse neagricole;
- Procesarea primară a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase;
- Procesarea produselor agricole în vederea obținerii de biocombustibil.

Obiectivele specifice ale Schemei de Ajutor de Stat vizează:

1. Introducerea și dezvoltarea de noi tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agroalimentare, forestiere și a biocombustibililor;
2. Creșterea calității produselor obținute, a siguranței alimentare și obținerea de noi produse competitive, cu impact economic asupra procesării ulterioare în întreprinderi, cu asigurarea standardelor veterinare și de siguranță alimentară;
3. Crearea de noi locuri de muncă.

*Bugetul alocat pentru schema de ajutor de stat pentru intervalul 2009 – 2013 este de **200.000.000 euro.***

Valoarea totală estimată a ajutorului de stat, care va fi acordat în cadrul schemei, angajată pe durata de aplicare a acesteia, este echivalentul în lei (RON) a **200 milioane Euro**, contribuție publică.

Sprijinul public nerambursabil se compune din 80% contribuție comunitară - FEADR și 20% contribuție națională – bugetul de stat.

* * *

2.1 Criterii de eligibilitate pentru beneficiari

Beneficiarii eligibili pentru sprijinul acordat prin **Schema de Ajutor de Stat** – sunt **întreprinderile** care sunt înregistrate conform Legii nr 31/ 1990, privind societățile comerciale, republicată cu modificările și completările ulterioare, și care respectă prevederile Legii nr. 346/ 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii¹, cu modificările și completările ulterioare, realizează investiții în domeniile menționate la cap 2.2 din prezentul Ghid și care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

✓ **Își desfășoară activitatea în România, și nu sunt considerate „firme în dificultate”**, în sensul prevederilor *Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate*.

Potrivit acestor reglementări „firma în dificultate” este:

a) societatea cu răspundere limitată și societățile pe acțiuni, când se constată pierderea a mai mult de jumătate din capitalul social în ultimii 2 ani și a mai mult de un sfert din capital în ultimele 12 luni;

b) societatea în care cel puțin o parte din asociați răspunde nelimitat de datoriile întreprinderii, atunci când s-a pierdut mai mult de jumătate din capitalul propriu în ultimii 2 ani, așa cum reiese din evidențele contabile ale societății, și când mai mult de un sfert din acest capital s-a pierdut în decursul ultimelor 12 luni;

c) orice întreprindere, indiferent de forma juridică, care se află în procedură de insolvență.

Chiar în cazul în care nici una din condițiile a), b) sau c) nu este îndeplinită, o firmă este considerată în dificultate când prezintă simultan următoarele caracteristici: cifra de afaceri este în scădere, înregistrează pierderi, acumulează datorii, scade fluxul de numerar, există supracapacitate de producție etc.

✓ **nu se află în procedură de executare silită**, reorganizare judiciară, faliment, închidere operațională, dizolvare, lichidare sau administrare specială, nu au activitatea suspendată sau alte situații similare reglementate de lege;

¹ Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 681/ 29.07.2004

- ✓ la data depunerii Cererii de Finanțare **nu înregistrează debite la bugetul de stat**, respectiv bugetele locale sau debite provenind din neplata contribuțiilor de asigurări sociale, a contribuțiilor de asigurări pentru șomaj, a contribuției de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, precum și a contribuțiilor pentru asigurările sociale de sănătate;
- ✓ nu sunt întreprinderi care fac subiectul unui **ordin de recuperare** încă neexecutat în urma unei decizii anterioare a Comisiei privind declararea unui ajutor ca fiind ilegal și incompatibil cu piața comună.

În plus față de condițiile sus menționate, pentru a fi eligibil în cadrul prezentei scheme, operatorii economici care realizează **investiții ce vizează domeniul prelucrării primare a produselor lemnoase și nelemnoase, trebuie să aibă statut de microîntreprindere.**

Pentru categoriile de beneficiari ai finanțării prin FEADR care pe perioada derulării proiectului, precum și în perioada de monitorizare, își schimbă tipul și dimensiunea întreprinderii, avută la data depunerii Cererii de Finanțare, în sensul trecerii de la categoria de micro-întreprindere la categoria de întreprindere mică sau mijlocie, respectiv de la categoria de întreprindere mică la categoria de întreprindere mijlocie, cheltuielile pentru finanțare rămân eligibile pe toată perioada derulării proiectului și în perioada de monitorizare.

NU SUNT ELIGIBILI:

- **Beneficiarii înregistrați în lista APDRP a debitorilor pentru Programul SAPARD și pentru FEADR**, până la achitarea integrală a datoriei față de APDRP, inclusiv a majorărilor de întârziere;
- **Beneficiarii care se află în situații litigioase** cu APDRP, până la soluționarea definitivă a litigiului;
- **Beneficiarii care au contracte de finanțare reziliate** pentru nerespectarea obligațiilor contractuale, din inițiativa APDRP, pentru un an de la data rezilierii.

2.2 Sectoarele care beneficiază de sprijin financiar în cadrul Schemei de Ajutor de Stat

Schema de Ajutor de Stat se adresează tuturor **întreprinderilor** din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, indiferent de sectorul de activitate, care realizează investiții inițiale în:

- ✓ imobilizări corporale și/ sau necorporale în industria alimentară;
- ✓ pentru prelucrarea primară a produselor forestiere;
- ✓ pentru producerea de biocombustibili, conform domeniilor de mai jos

DOMENIILE DE INTERVENȚII PENTRU CARE SE ACORDĂ SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII OPERATORILOR ECONOMICI

Domeniu
1. INDUSTRIA ALIMENTARĂ
PANIFICAȚIE
1.1 Fabricarea pâinii și a produselor proaspete de patiserie (Clasa CAEN 1071)
1.2 Fabricarea biscuiților, pișcoturilor și altor produse similare (Clasa CAEN 1072)
1.3 Fabricarea macaroanelor, tăițelilor, cușcușului și altor produse făinoase similare (Clasa CAEN 1073)
DULCIURI ȘI PRODUSE ZAHAROASE
1.4 Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase (Clasa CAEN 1082)
LACTATE
1.5 Fabricarea înghețatei (Clasa CAEN 1052)
PREPARATE ALIMENTARE OMOGENIZATE ȘI ALIMENTE DIETETICE
1.6 Fabricarea produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale (directivele Consiliului, JO L 186, 30.06.1989): lapte praf pentru sugari; lapte și alte alimente pentru copii mici; alimente pentru sugari; alimente cu conținut redus de calorii, pentru controlul greutateii; alimente dietetice pentru scopuri medicale speciale; alimente cu conținut redus de sodiu, exclusiv sare și sare fără sodiu; alimente fără gluten; alimente recomandate în efortul muscular intens, în special pentru sportivi; alimente pentru persoane ce suferă de dereglări ale metabolismului carbohidraților (diabet) (Clasa CAEN 1086)
ALTE PRODUSE ALIMENTARE N.C.A.:
1.7 Fabricarea de supe și ciorbe - prafului de ouă etc.; fabricarea produselor alimentare îmbogățite cu vitamine, proteine etc. (Clasa CAEN 1089 ²)
2. PRELUCRAREA PRIMARĂ A PRODUSELOR FORESTIERE
a) VALORIFICAREA PRODUSELOR LEMNOASE
2.1 Tăierea* și rindeluirea lemnului (Clasa CAEN 1610)
2.2 Exploatare forestieră (Clasa CAEN 0220)
b) VALORIFICAREA PRODUSELOR NELEMNOASE
2.3 Colectarea, sortarea, ambalarea și depozitarea temporară în vederea comercializării, a ciupercilor de pădure, a fructelor de pădure și a altor produse naturale provenite din flora spontană forestieră (lac, rășini, balsamuri, păr vegetal, iarbă, semințe forestiere, mușchi, licheni, plante medicinale, flori și frunze cu calitate aromoterapeutice) (Clasa CAEN 0230)
3. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA BIOCOMBUSTIBILILOR
3.1 Producerea de biocombustibili – biodiesel și bioetanol – pentru transport (Clasa CAEN 2059)

² În cadrul codului CAEN 1089 sunt permise numai supe, ciorbe concentrate sub formă de pulbere.

* Indiferent de metoda sau tehnologia utilizată.

ATENȚIE! În cadrul schemei sunt eligibile numai activitățile strict menționate, aferente codurilor CAEN specificate în tabelul de mai sus și din care rezultă produsele specificate în Clasificarea produselor și serviciilor asociate activităților – CPSA, aprobată prin Ordinul nr.605/2008 al Institutului Național de Statistică*

Fabricarea produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale, este eligibilă numai dacă se prezintă documentul care certifică că produsele obținute prin tehnologia și compoziția aplicate se încadrează în categoria produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale. În cadrul prezentei Scheme de Ajutor de Stat **nu sunt permise investiții de tip catering** (industria de servicii alimentare cu mâncare gata pregătită)!

Pentru această secțiune sunt eligibile acele întreprinderi care procesează produse agricole, listate în Anexa I la Tratatul CE, **în scopul obținerii unor produse alimentare**, altele decât cele prevăzute în Anexa I și care își desfășoară activitatea pe baza **licențelor de fabricație**, obținute pentru fiecare categorie de produse, în condițiile legii³.

Având în vedere că o societate poate presta una sau mai multe activități care aparțin uneia sau mai multor poziții din CAEN Rev 2, din punct de vedere al schemei, trebuie ca societatea să fie înregistrată cu activitatea/ activitățile - pentru care dorește sprijin financiar prin prezenta schemă - la Oficiul Registrului și Comerțului, **indiferent dacă acestea constituie sau nu activitate principală a societății.**

NU SE ACORDĂ SPRIJIN FINANCIAR PENTRU ACTIVITĂȚILE REALIZATE DE ÎNTRINDERILE CARE ACTIVEAZĂ ÎN URMATOARELE SECTOARE:

- ✓ producția primară a produselor agricole prevăzute în Anexa 1 la Tratatul CE precum și de prelucrarea și marketingul produselor care imită sau substituie laptele sau

LICENȚELE DE FABRICAȚIE a produselor alimentare se acordă agenților economici care desfășoară activități în domeniul producției de produse alimentare, de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, conform Ordinului nr. 357 din 26 mai 2003 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la acordarea, suspendarea și retragerea (anularea) licențelor de fabricație agenților economici care desfășoară activități în domeniul producției de produse alimentare, cu modificările și completările ulterioare

IMPORTANT! Energia electrică, biogazul, energia termică și apa caldă obținute din surse regenerabile, de către întreprinderile care procesează produse agricole listate în Anexa I la Tratat și obțin produse nelistate în Anexa I la Tratat, se folosesc pentru consumul propriu al întreprinderii.

³ Ordinul nr. 357 din 26 mai 2003, Monitorul Oficial nr. 404 din data de 10 iunie 2003

* Vezi Anexa nr.7.2

produsele lactate, care intră sub incidența Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005;

- ✓ pescuit și acvacultură, care intră sub incidența Regulamentului Consiliului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură.

În cadrul acestei scheme **nu se acordă sprijin financiar pentru:**

- ✓ ajutoarele legate de activitățile de export, mai precis ajutoarele legate de cantitatea exportată, de înființarea și funcționarea unei rețele de distribuție sau destinate acoperirii altor cheltuieli legate de activitățile de export, precum și ajutoarele de stat care favorizează utilizarea produselor naționale în detrimentul produselor din import.

2.3 Criterii de eligibilitate a proiectelor

Pentru acordarea sprijinului trebuie îndeplinite cumulativ următoarele criterii de eligibilitate:

- Proiectul trebuie să respecte **conformitatea cu obiectivul general al prezentei scheme și cu cel puțin unul din obiectivele specifice;**

Exemplu de elemente de ajutor de stat care pot afecta contribuția beneficiarului:

- ✓ creditul cu dobândă subvenționată;
- ✓ granturi, subvenții sau alte ajutoare din fonduri publice.

- Beneficiarul sau reprezentantul legal al proiectului trebuie să dovedească o **pregătire profesională**, în raport cu proiectul.

În cazul în care codul activității finanțate prin proiect nu se regăsește în Certificatul de la ORC, proiectul este neeligibil.

În cazul diplomelor de studii/ certificatelor de formare eliberate de instituții de învățământ din străinătate, solicitantul va atașa documentul privind recunoașterea de către autoritățile competente, conform Legii nr.200/ 2004 cu modificările și completările ulterioare.

ATENȚIE! Reprezentantul legal/ beneficiarul (o persoană din cadrul societății, acționar) trebuie să dovedească pregătire profesională în raport cu proiectul pe care dorește să-l inițieze. Reprezentantul legal trebuie să fie persoana desemnată să reprezinte solicitantul în relația contractuală cu APDRP, conform legislației în vigoare. Acesta trebuie să fie angajat al beneficiarului cu responsabilități și putere decizională din punct de vedere

financiar în cadrul societății. Depunerea Cererii de Finanțare se poate face și de orice altă persoană cu procură notarială de la persoana desemnată să reprezinte solicitantul, conform legislației în vigoare.

Beneficiarul trebuie să declare că **asigură cofinanțarea investiției**, din surse proprii sau din credite și această contribuție nu trebuie să fie afectată de elemente de ajutor de stat;

Solicitantul va prezenta la depunerea Cererii de Finanțare sursa cofinanțării, documentele de la solicitant care dovedesc capacitatea și sursa de cofinanțare pot fi (unul sau mai multe documente emise de instituții financiar bancare):

a) Extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii, în cazul cofinanțării prin surse proprii (autofinanțare) sau prin certificate de depozit nominative și dematerializate, cu o scadență mai mică sau egală cu trei luni față de data încheierii licitației de proiecte;

b) Extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii în cazul existenței unor surse de cofinanțare de tipul: grant-uri, sponsorizări, donații, însoțit de un document care să ateste sursa respectivă, emis de organizația care a acordat-o;

c) Extras de cont bancar și Formularul de achiziție titluri de stat, emise și vizate de bancă, în cazul cofinanțării prin titluri de stat cu o scadență mai mică sau egală de trei luni față de data încheierii licitației de proiecte;

d) Extrasul liniei de credit datat cu cel mult cinci zile lucrătoare față de data depunerii cererii de finanțare și Contractul de credit vizat de bancă, în cazul cofinanțării prin linie de credit cu o valabilitate de un an față de data lansării licitației de proiecte, deschis la o bancă;

e) Scrisoare de confort (certificat de confirmare de fonduri) cu o valabilitate de 120 zile de la data emiterii.

Beneficiarul trebuie să prezinte dovada că va obține **toate avizele și acordurile** conform legislației în vigoare din domeniul: sanitar-veterinar, sanitar, și de mediu necesare realizării investiției în cadrul proiectului. Atunci când legea o impune, acordul de mediu va fi însoțit de studiul de impact de mediu.

Valoarea eligibilă a proiectului trebuie să fie de **minim 5.000 euro**, echivalent în lei.

2.4 Tipuri de investiții și cheltuieli eligibile (lista indicativă)

În cadrul Schemei de Ajutor de Stat sunt sprijinite investițiile inițiale **la nivelul întregului teritoriu al României.**

2.4.1 Investiții corporale:

În cadrul acestei scheme, sunt considerate **investiții inițiale** cheltuielile referitoare la investițiile inițiale în **imobilizări corporale** care vor fi identificate ca necesare prin Studiul de Fezabilitate sau Memoriul Justificativ și se referă la următoarele:

- a) **Construcții noi și/ sau modernizarea clădirilor** folosite pentru procesul de producție, inclusiv construcții destinate protecției mediului, **infrastructură internă și utilități**, precum și **bransamente și racorduri** necesare proiectelor;
- b) **Construcții noi și/ sau modernizări** pentru **depozitarea produselor**, inclusiv depozite frigorifice en-gross;
- c) **Construcții noi și/ sau modernizarea** tuturor categoriilor de spații și încăperi pentru producerea și stocarea energiei din surse regenerabile; de asemenea, sunt eligibile **utilitățile și bransamentele** necesare proiectului de investiție în limita a 10% din valoarea eligibilă a acestuia;
- d) **Achiziționarea, inclusiv în leasing, de noi instalații, mașini și echipamente necesare activității**, inclusiv pentru valorificarea reziduurilor forestiere (rumeguș, lemn inutilizabil industrial etc.) și pentru producerea de energie din surse regenerabile, îmbunătățirea controlului intern al calității materiei prime, semifabricatelor, produselor și subproduselor obținute în cadrul unităților de procesare și marketing, precum și pentru recoltarea (în cazul produselor tehnologice complexe), transportul și procesarea primară a produselor forestiere (lemnoase și nelemnoase);
- e) Achiziții, inclusiv în leasing financiar de **noi mijloace de transport specializate.**

Energia din surse regenerabile obținută în urma realizării investițiilor menționate anterior trebuie utilizată exclusiv în activitatea proprie.

ATENȚIE! Simpla achiziție a acțiunilor unei întreprinderi nu se consideră investiție și nu este eligibilă în cadrul schemei.

IMPORTANT: Cheltuielile legate de achiziția activelor în leasing, altele decât clădiri, **pot fi considerate eligibile doar** în cazul în care leasingul ia **forma unui leasing financiar** și prevede expres **obligația beneficiarului de a cumpăra bunurile respective în perioada de implementare a proiectului, până la ultima Cerere de plată.**

Bunurile second hand nu sunt eligibile prin prezenta schemă. Sunt considerate eligibile doar imobilizările corporale noi.

2.4.2 Investiții necorporale:

Cheltuielile referitoare la investițiile inițiale în **imobilizari necorporale** care vor fi identificate ca necesare prin Studiul de Fezabilitate sau Memoriul Justificativ, vizează următoarele:

- a) **Organizarea și implementarea sistemelor de management** al calității și de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- b) Cumpărarea de **tehnologii** (know-how), **achiziționarea de patente și licențe pentru pregătirea** implementării proiectului;
- c) Achiziționarea de **software**, indentificat ca necesar prin Studiul de Fezabilitate sau Memoriul Justificativ.

Imobilizările necorporale, pentru a putea fi considerate eligibile trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- Să fie utilizate în exclusivitate în locația care beneficiază de ajutor de stat;
- Să fie considerate imobilizări amortizabile;
- Să fie achiziționate de la terți în condiții de piață fără ca achizitorul să fie în măsură să își exercite controlul, în sensul art. 3 din Regulamentul CE nr. 139/2004 al Consiliului⁴, asupra vânzătorului sau viceversa. În cadrul întreprinderilor mari, imobilizările necorporale nu pot depăși 50% din cheltuielile eligibile ale proiectului.

În cazul IMM-urilor pot fi eligibile costurile pentru studiile pregătitoare și serviciile de consultanță legate de investiție. Acestea sunt eligibile în limita a 3% pentru proiectele de investiții care nu prevăd lucrări de construcții și respectiv a 8%, pentru proiectele de investiții care prevăd lucrări de construcții, din valoarea totală eligibilă a proiectului de investiții.

ATENȚIE! Imobilizările corporale și necorporale aferente investiției inițiale, realizate cu sprijin nerambursabil acordat în cadrul prezentei scheme, trebuie să fie incluse în categoria activelor proprii ale beneficiarului **și să fie menținute și utilizate în exclusivitate în locația pentru care a beneficiat de finanțare nerambursabilă, pe o perioada de cel puțin 5 ani, de la data semnării Contractului de Finanțare.**

⁴ Publicat în Jurnalul Oficial al UE nr.1.24.29.01.2004. p.1

2.5 Tipuri de investiții neeligibile

i. Construcția sau modernizarea locuinței și sediului social

Sediul social poate fi principal sau secundar și reprezintă locul, spațiul și adresa unde se găsesc organele sale de conducere și serviciile administrative. De asemenea, sediul social este elementul de identificare al societății în funcție de care se stabilesc: legea aplicabilă, instanțele judecătorești competente, naționalitatea societății, locul unde trebuie îndeplinite formalitățile de înmatriculare, publicitate și autorizare. Sediile secundare sunt fără personalitate juridică (sucursale, agenții, reprezentanțe, puncte de lucru, etc.)

Excepție: Pentru respectarea condițiilor de igienă/ sanitar-veterinare și a fluxului tehnologic, **sunt eligibile** spațiile destinate personalului de producție: laboratoare, vestiare tip filtru pentru muncitori, biroul medicului veterinar, biroul maiștrilor, a șefului de secție, spațiul pentru servirea mesei, etc.

ii. Achiziționarea de bunuri second - hand;

iii. Achiziționarea de teren și clădiri;

iv. TVA cu excepția TVA-ului nerecuperabil, în cazul în care este în mod real și definitiv suportat de către beneficiari, alții decât persoanele neimpozabile, conform art.71 (3), lit. a din Regulamentul (CE) nr. 1698/ 2005;

v. Costuri operaționale, inclusiv costuri de întreținere și chirie;

vi. Comisioane bancare, costurile garanțiilor și cheltuieli similare;

vii. Costuri privind contribuția în natură;

viii. Costuri privind promovarea produselor pe piața internă prin expoziții, reclame și publicitate;

ix. Costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare asociate contului euro APDRP;

x. Costurile aferente unui contract de leasing: taxa de management, dobânzi, prima de asigurare etc.;

- xi. Cheltuieli realizate înainte de aprobarea proiectului, cu excepția studiilor tehnice, a planurilor de afaceri și a studiilor de fezabilitate – numai pentru IMM-uri;
- xii. Achiziția de mijloace de transport pentru uz personal și transport persoane;
- xiii. Investițiile realizate în cadrul schemelor de sprijin prevăzute la Art. 2 (2) din Regulamentul (CE) nr. 1974/ 2006;
- xiv. Investițiile realizate de către organizațiile de producători din sectorul legume-fructe care beneficiază de sprijin prin Organizarea Comună de Piață.

Lista investițiilor și costurilor neeligibile se completează cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 224/ 2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013, cu modificările și completările ulterioare.

2.6 Criterii de selecție ale proiectului

Toate cheltuielile eligibile vor fi punctate în acord cu criteriile de selecție menționate mai jos.

Investițiile suportate din cheltuieli neeligibile nu sunt luate în considerare la scorarea criteriilor de selecție.

Sistemul de punctare pentru sectorul agricol este următorul:

Nr. crt.	Criterii de selecție	Punctaj
1.	Micro-întreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse⁵ <i>Pentru a se acorda punctaj la acest criteriu de selecție, solicitantul trebuie să realizeze prin proiect investiții privind adaptarea la standardele comunitare în conformitate cu Anexa 2 “Descrierea standardelor comunitare în vigoare”, la fișa tehnică a măsurii 123 prezentată și în Ghidul Solicitantului. Aceste investiții vor fi descrise în Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ în capitolul privind “Adaptarea la standarde”, iar cheltuielile necesare vor fi evidențiate în</i>	15

⁵ Pentru proiectele care vizează investiții noi nu se va acorda punctaj pentru criteriile de selecție privind adaptarea la standardele comunitare nou introduse. Se acordă punctaj doar pentru proiectele care vizează modernizări/ extinderi, respectiv, solicitanții au desfășurat activitate anterioară similară celei susținute prin proiect. Această verificare se face în baza autorizațiilor, a documentelor contabile (dacă este cazul) și conform precizărilor din Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ privind activitatea desfășurată.

	<p>bugetul indicativ.</p> <p>De asemenea, solicitantul trebuie să demonstreze cu documentele administrative eliberate pentru realizarea proiectului de către autoritățile competente (mediu, sanitar, sanitar-veterinar) că va respecta standardele și că implementarea proiectului va fi realizată până la expirarea standardului nou introdus.</p> <p>Se punctează numai pentru standardele a căror perioadă de grație pentru implementare excede data de 01.01.2010.</p>	
2.	<p>Unități din sectoarele prioritare în ordinea de priorități prezentată mai jos:</p> <p>(i) fabricarea pâinii și produselor de panificație 45</p> <p>(ii) producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile și a biocombustibililor 35</p> <p>(iii) alte sectoare prevăzute în schema de ajutor de stat 25</p>	<p>Maxim</p> <p>45</p> <p>45</p> <p>35</p> <p>25</p>
3.	<p>IMM-uri din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare</p> <p>Solicitanții trebuie să demonstreze prin Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că cel puțin 50% din materia primă utilizată provine din județul în care este amplasată investiția sau județele limitrofe, în care există materie primă disponibilă.</p>	<p>5</p>
4.	<p>- Forme asociative constituite cu minim 6 luni înainte de lansarea sesiunii pentru care aplică, conform legislației în vigoare</p> <p>- Membri ai unei Organizații Interprofesionale pentru Produsele Agroalimentare (OIPA) recunoscută, cu o vechime de minimum 6 luni în cadrul OIPA*.</p> <p>Solicitanții sunt constituiți ca formă asociativă, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cooperative agricole de procesare a produselor agricole-conform Legii nr. 566/2004; - societăți cooperative de valorificare-conform Legii nr. 1/2005; - grupuri de producători recunoscute în conformitate cu Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, cu modificările și completările ulterioare; - asociații familiale autorizate/ întreprinderi familiale – conform OUG 44/ 2008 ; - membri ai unei Organizații Interprofesionale pentru Produsele Agroalimentare; - Solicitantul trebuie să demonstreze în Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că investiția deservește membrii formei asociative, exclusiv OIPA. <p>*Prevederea se aplică începând cu sesiunile ulterioare celei din aprilie 2011.</p>	<p>5</p>
5.	<p>Să nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/ FEADR pentru același tip de activitate</p>	<p>5</p>

6.	<p>IMM-uri care sunt atât producătoare de materie primă cât și procesatoare</p> <p><i>Solicitanții trebuie să demonstreze prin Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că dețin exploatații agricole și că produc cel puțin 10% din necesarul intrărilor de materie primă în unitatea de procesare.</i></p> <p>Pentru proiectele care procesează materie primă din producția proprie punctajul se acordă proporțional cu ponderea acestora din producția totală realizată.</p> <p><i>Solicitantul va primi un număr de puncte (din totalul punctelor acordate acestui criteriu de selecție, respectiv 25) proporțional cu ponderea materiei prime din producția proprie raportată la total materie primă necesară procesării precizată în Studiul de Fezabilitate/ Memoriu Justificativ, dacă NU, va primi 0 puncte.</i></p> <p>De exemplu:</p> <p><i>Materie primă din producție proprie=50.000 tone</i></p> <p><i>Total materie primă necesară procesării=500.000 tone</i></p> <p><i>50.000/500.000x25=2,5 puncte la acest criteriu de selecție.</i></p>	25
TOTAL		100

Punctaj minim: 20 puncte

Formele asociative nu primesc punctaj la criteriul de selecție S4 deoarece nu sunt beneficiari eligibili în cadrul Schemei de ajutor de Stat N 578/2009.

Sistemul de punctare pentru sectorul forestier este următorul :

Nr. crt.	Criterii de selecție	Punctaj
1	<p>Microîntreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse</p> <p><i>Pentru a se acorda puncte la acest criteriu de selecție, solicitantul trebuie să realizeze prin proiect investiții privind adaptarea la standardele comunitare în conformitate cu Anexa 2 la fișa tehnică a măsurii "Descrierea standardelor comunitare în vigoare", prezentată și în Ghidul Solicitantului. Aceste investiții vor fi descrise în Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ în capitolul privind "Adaptarea la standarde", iar cheltuielile necesare vor fi evidențiate în bugetul indicativ.</i></p> <p><i>De asemenea, solicitantul trebuie să demonstreze cu documentele administrative eliberate pentru realizarea proiectului de către autoritățile competente (mediu, sanitar, sanitar-veterinar și fitosanitar, după caz) că va respecta standardele și că implementarea proiectului va fi realizată până la expirarea termenului la care standardul introdus devine obligatoriu.</i></p> <p>Se punctează numai pentru standardele a căror perioadă de grație pentru implementare excede data de 01.01.2010.</p>	30
2	<p>Microîntreprinderi care procesează produse lemnoase și care promovează tehnologii de protecție a mediului.</p> <p><i>Solicitanții trebuie să demonstreze prin Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că tehnologiile pe care urmează să le aplice și pentru care realizează investiția îmbunătățesc performanțele de mediu ale întreprinderii, au un impact favorabil asupra mediului.</i></p> <p><i>Impactul asupra mediului trebuie menționat în adeverință/ acord de mediu eliberată de Agenția Națională pentru Protecția Mediului.</i></p>	30

3	<p>Microîntreprinderi din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare.</p> <p><i>Solicitanții trebuie să demonstreze prin Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că în zona în care este amplasată investiția există materie primă mai multă decât capacitatea de procesare a agenților economici în activitate. Pentru microîntreprinderile ai căror asociați/ acționari sunt proprietari de păduri, se va demonstra acoperirea a mai mult de 50% din capacitatea de procesare din sursele proprii (conform amenajamentului silvic).</i></p>	15
4	<p>- Forme asociative constituite cu minim 6 luni înainte de lansarea sesiunii pentru care aplică, conform legislației în vigoare</p> <p><i>Solicitanții sunt constituiți ca formă asociativă, după cum urmează:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cooperative agricole de procesare a produselor agricole-conform Legii nr. 566/ 2004; - societăți cooperative de valorificare – conform Legii nr. 1/2005; - grupuri de producători recunoscute în conformitate cu Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, cu modificările și completările ulterioare; - asociații familiale autorizate/ întreprinderi familiale – conform OUG 44/ 2008; - Solicitantul trebuie să demonstreze în studiul de fezabilitate/ memoriul justificativ că investiția deservește membrii formei asociative. 	15
5	<p>Să nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/ FEADR pentru același tip de activitate</p>	5
6	<p>Microîntreprinderi care sunt atât producătoare de materie primă, cât și procesatoare</p> <p><i>Solicitanții trebuie să demonstreze prin Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ că procesează și materie primă din suprafețele de pădure pe care le exploatează</i></p> <p>Pentru proiectele care procesează materie primă din producția proprie punctajul se acordă proporțional cu ponderea acestora din producția totală realizată.</p> <p><i>Solicitantul va primi un număr de puncte (din totalul punctelor acordate acestui criteriu de selecție, respectiv 5) proporțional cu ponderea materiei prime din producția proprie raportată la total materie primă necesară procesării precizată în studiul de fezabilitate/ memoriu justificativ, dacă NU, va primi 0 puncte.</i></p> <p><i>De exemplu:</i></p> <p><i>Materie primă din producție proprie=50.000 tone</i></p> <p><i>Total materie primă necesară procesării=500.000 tone</i></p> <p><i>$50.000/500.000 \times 5 = 0,5$ puncte la acest criteriu de selecție.</i></p>	5
TOTAL		100

Punctaj minim: 20 puncte

Formele asociative nu primesc punctaj la criteriul de selecție S4 deoarece nu sunt beneficiari eligibili în cadrul Schemei de ajutor de Stat N 578/2009.

ATENȚIE! Toate activitățile pe care solicitantul se angajează să le efectueze prin proiectul de investiție – atât în faza de implementare a proiectului cât și în perioada de monitorizare – și pentru care a primit punctaj la selecție, devin condiții obligatorii și constituie clauze contractuale.

În situația în care, la verificarea Cererilor de plată sau în perioada de monitorizare, se constată că aceste condiții nu se respectă, plățile vor fi sistate iar Contractul va fi reziliat, beneficiarul fiind obligat la restituirea integrală a sumelor încasate cu

titlul de ajutor de stat și a majorărilor prevăzute în Contractul de acordare a ajutorului de stat.

2.7 Valoarea maximă a fondurilor nerambursabile (intensitatea sprijinului)

Prin Schema de Ajutor de Stat se pot acorda beneficiarilor eligibili și selectați fonduri nerambursabile în procent de **până la 50%**, fondurile acordate reprezentând **cofinanțarea publică** (raportată la valoarea totală eligibilă a proiectului) la care trebuie să se **adauge cofinanțarea privată**.

Intensitatea brută a ajutoarelor de stat acordate în cadrul prezentei scheme este :

Pentru IMM-uri

- a) **40 %** din totalul cheltuielilor eligibile aferente proiectelor ce se realizează în regiunea 8 București-Ilfov;
- b) **50 %** din totalul cheltuielilor eligibile aferente proiectelor ce se realizează în celelalte șapte regiuni de dezvoltare.

Pentru Întreprinderi mari

- a) **20%** din totalul cheltuielilor eligibile aferente proiectelor care se realizează în regiunea 8 București-Ilfov;
- b) **25%** din totalul cheltuielilor eligibile aferente proiectelor ce se realizează în celelalte șapte regiuni de dezvoltare.

Valoarea maximă a ajutorului în cadrul schemei nu poate depăși **3.000.000 Euro/proiect**.

Plafonul minim acceptat pentru un proiect finanțat prin prezenta Schemă de Ajutor de Stat este de **5.000 Euro**.

Proiectele de investiții ale căror cheltuieli eligibile depășesc suma de 50 milioane Euro nu sunt eligibile în cadrul prezentei scheme.

Bugetele sunt exprimate numai în Euro.

Verificarea respectării intensității maxime a ajutorului se va face înaintea semnării Contractului de finanțare de către APDRP.

* * *

Capitolul 3

ACCESAREA FONDURILOR NERAMBURSABILE ACORDATE ÎN CADRUL SCHEMEI de Ajutor de Stat N578/ 2009 AFERENTĂ MĂSURII 123

Principiul de bază al finanțării nerambursabile este acela al **restituirii unei părți din cheltuielile eligibile efectuate în prealabil** de către solicitant, cu respectarea intensității prevăzută la capitolul 2.7.

Un solicitant poate depune în același timp mai multe proiecte pentru măsuri diferite din PNDR pentru a fi cofinanțate din FEADR.

Un solicitant poate depune proiecte pentru a fi cofinanțate din FEADR, chiar dacă are în derulare proiecte de investiții diferite, finanțate prin Programul SAPARD.

Un beneficiar poate depune un al doilea proiect în cadrul prezentei scheme cu condiția ca primul să fie finalizat.

Proiectele solicitanților ai căror acționari majoritari au în derulare alte proiecte finanțate prin FEADR în cadrul aceleași măsuri nu sunt eligibile.

Precizări referitoare la noțiunea de acționar majoritar:

O persoană fizică/ persoană juridică care este acționar/ asociat majoritar în sensul majorității absolute (reprezintă mai mult de jumătate plus unu din totalul acțiunilor/părților sociale) din punct de vedere al acțiunilor/părților sociale în două sau mai multe societăți, nu poate solicita fonduri FEADR, în același timp și în cadrul aceleași măsuri, decât în cadrul unei singure societăți.

Atenție! În conformitate cu prevederile art. 4 alin. 8 din Regulamentul Comisiei (CE) nr. 65/ 2011 privind normele de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/ 2005 al Consiliului în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor de control și a eco -

Un solicitant poate depune în același timp proiecte diferite pentru măsuri diferite.

Exemplu:

O IMM poate solicita sprijin în același timp pentru accesare fonduri în cadrul măsurii 123 <Modernizare unitate producție produse de morărit> și un proiect pentru finanțare în cadrul schemei <Producere și utilizare energie din surse regenerabile>.

condiționalității în ceea ce privește măsurile de sprijin pentru dezvoltarea rurală, **nu sunt eligibili beneficiarii care au creat în mod artificial condițiile necesare pentru a beneficia de finanțare în cadrul măsurilor PNDR, obținând astfel depășirea intensității sprijinului financiar**".

3.1 Completarea, depunerea și verificarea Dosarului Cererii de Finanțare

Dosarul Cererii de Finanțare este compus din:

- formularul standard Cerere de Finanțare;
- anexele tehnice și administrative prevăzute pentru modelul standard, precum și documentele prevăzute în lista documentelor.

Atenție!
Nerespectarea componenței dosarului este **motiv administrativ de respingere** a acestuia!

Fiecare exemplar din dosarul Cererii de Finanțare va fi legat, paginat și opisat, cu toate paginile numerotate manual în ordine de la 1 la n în partea dreaptă sus a fiecărui document, unde n este numărul total al paginilor din dosarul complet, inclusiv documentele anexate, astfel încât să nu permită detașarea și/ sau înlocuirea documentelor. Opisul va fi numerotat cu pagina 0. Fiecare pagină va purta ștampila solicitantului (semnătura, în cazul persoanelor fizice).

Important! Va fi atașată o copie electronică (prin scanare) a studiului de fezabilitate/documentației de avizare pentru lucrări de intervenții, ca și a tuturor documentelor atașate la dosarul cererii de finanțare, salvate ca fișiere distincte cu denumirea conformă listei documentelor (secțiunea specifică E din cererea de finanțare). Scanarea se va efectua după finalizarea dosarului (paginare, mențiunea „copie conform cu originalul” etc.), înainte de a fi legat, cu o rezoluție de scanare maximă de 300 dpi (recomandat 150 dpi) în fișiere format .PDF.

Formularul standard al Cererii de Finanțare este prezentat în Anexa 1 la prezentul Ghid, și este disponibil în format electronic, la adresa www.apdrp.ro.

ATENȚIE! Cererea de Finanțare trebuie însoțită de anexele prevăzute în modelul standard. Anexele Cererii de Finanțare fac parte integrantă din aceasta.

3.1.1 COMPLETAREA CERERII DE FINANȚARE

Completarea Cererii de Finanțare, inclusiv a anexelor acesteia, se va face conform modelului standard. Modificarea modelului standard (eliminarea, renumerotarea secțiunilor, anexarea documentelor suport în altă ordine decât cea specificată etc.) poate conduce la respingerea Dosarului Cererii de Finanțare pe motiv de neconformitate administrativă.

Titlul investiției va fi completat cu mențiunea „**prin Schema de Ajutor de Stat nr.N578/ 2009 aferentă Măsurii 123**”.

Cererea de Finanțare trebuie completată în format electronic, în limba română. Nu sunt acceptate Cereri de Finanțare completate de mână. Dosarul Cererii de Finanțare va cuprinde în mod obligatoriu un Opis, cu următoarele:

De exemplu:
Modernizarea fabricii de pâine - LUJERUL - prin Schema de Ajutor de stat nr. N578/ 2009 aferentă Măsurii 123.

Nr. crt.	Titlul/ denumirea documentului	Nr. Pagină (de la..... până la.....)

Pagina Opis va fi pagina cu numărul <0> al Cererii de Finanțare. Cererea de Finanțare trebuie completată într-un mod clar și coerent pentru a înlesni procesul de evaluare a acesteia!

În acest sens, se vor furniza numai informațiile necesare și relevante, care vor preciza modul în care va fi atins scopul proiectului, avantajele ce vor rezulta din implementarea acestuia și în ce măsură proiectul contribuie la realizarea obiectivelor programului.

ATENȚIE! Pentru a facilita accesarea fondurilor europene nerambursabile prin FEADR, solicitantul poate beneficia de fonduri în avans pentru demararea proiectului.

Beneficiarul care nu a solicitat avans la data depunerii Cererii de Finanțare, are posibilitatea de a solicita obținerea avansului ulterior semnării Contractului de Finanțare

NOTĂ
*Este necesar să se respecte formatul standard al anexei „Indicatori de monitorizare” care face parte integrantă din Cererea de Finanțare, precum și conținutul acesteia. Se vor completa numai indicatorii solicitați (nu se vor adăuga alte categorii de indicatori care nu sunt incluși în tabelul prezentat).
Completarea tuturor indicatorilor solicitați în conformitate cu cele prezentate în Cererea de Finanțare este obligatorie.*

FEADR cu condiția să nu depășească data depunerii primului dosar al Cererii de plată la Autoritatea Contractantă.

3.1.2. DEPUNEREA DOSARULUI CERERII DE FINANȚARE

Exemplarele dosarelor vor fi marcate clar, pe copertă, în partea superioară dreaptă, cu „ORIGINAL”, respectiv „COPIE”.

Exemplarul „**ORIGINAL**” va conține documentele originale, iar pentru acele documente originale care rămân în posesia solicitantului (ex: act de proprietate, Situații financiare anuale, vizate de Administrația Financiară/ Registrul Comerțului) se vor depune copii care vor fi confruntate cu originalul.

Solicitantul trebuie să **depună** Dosarul Cererii de Finanțare (Cererea de Finanțare împreună cu toate anexele completate), în **2 exemplare** (1 original și 1 copie). Solicitantul trebuie să se asigure că va rămâne în posesia unui exemplar complet al Dosarului Cererii de Finanțare în afara celor 2 exemplare pe care le depune.

Înainte de data limită anunțată de APDRP pentru fiecare sesiune de depunere de proiecte, originalul și o copie a Dosarului Cererii de Ajutor de stat sunt depuse de responsabilul legal sau de un împuternicit, prin procură legalizată, (prezentată în original) al acestuia, la Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (OJPDRP) al județului unde are loc implementarea proiectului.

Pentru acele documente originale care rămân în posesia solicitantului (ex: act de proprietate, bilanț contabil vizat de Administrația financiară/ Registrul Comerțului), copiile se vor confrunța cu originalul de către expertul care realizează conformitatea, care va face mențiunea „Conform cu originalul”, va data și semna.

În cazul în care proiectul este amplasat pe teritoriul mai multor județe, acesta va fi depus la Oficiul Județean pe raza căruia investiția este predominantă din punct de vedere valoric.

3.1.3. VERIFICAREA DOSARULUI CERERII DE FINANȚARE DE CĂTRE APDRP

1. VERIFICAREA CONFORMITĂȚII CERERII DE FINANȚARE

Verificarea conformității Cererii de Finanțare și a anexelor acesteia se realizează pe baza „Fișei de verificare a conformității”.

Controlul conformității **constă în** verificarea Cererii de Finanțare :

 dacă este corect completată;

- 📌 dacă este prezentată atât în format tipărit cât și în format electronic, pe (CD);
- 📌 dacă anexele tehnice și administrative sunt prezentate în două exemplare: un original și o copie, precum și valabilitatea acestora.

IMPORTANT: În cazul în care expertul verficator descoperă o eroare de formă, proiectul nu este considerat neconform.

Erorile de formă sunt făcute de către solicitant în completarea Cererii de Finanțare, depistate de experții verficatori ai OJPDRP, dar care, cu ocazia verificării conformității, pot fi corectate de către aceștia din urmă, pe baza unor dovezi/ date/ informații prezentate explicit în documentele anexate Cererii de Finanțare (de exemplu: date de identificare ale solicitantului scris incorect etc.).

Necompletarea unui câmp din Cererea de finanțare nu este considerată eroare de formă. Solicitantul este invitat să revină (în aceeași zi) la sediul OJPDRP după evaluarea conformității, pentru a fi înștiințat dacă Cererea de Finanțare este conformă sau să i se explice cauzele neconformității.

Solicitantul are obligația de a lua la cunostință, prin semnătură, Fișa de verificare a conformității.

În cazul în care solicitantul nu acceptă să depună și documentele originale, acestea vor fi verificate de expertul-verficator la finalizarea verificării conformității, în prezența solicitantului.

Aceeași Cerere de Finanțare poate fi declarată neconformă de maximum două ori pentru aceeași sesiune de depunere de proiecte.

Solicitantul care a renunțat, în cursul procesului de evaluare, la o cerere de finanțare conformă, nu o mai poate redepona în aceeași sesiune de depunere a proiectelor de investiții.

După verificare pot exista două variante:

- 📌 Cererea de Finanțare este declarată neconformă;
- 📌 Cererea de Finanțare este declarată conformă.

Dacă Cererea de Finanțare este declarată conformă, se trece la următoarea etapă de verificare.

2. VERIFICAREA ELIGIBILITĂȚII CERERII DE FINANȚARE

Verificarea criteriilor de eligibilitate se efectuează de către:

- OJPDRP pentru Cererile de Finanțare care conțin proiecte ale beneficiarilor privați fără lucrări de construcții și/ sau montaj;
- CRPDRP pentru Cererile de Finanțare care conțin proiecte ale beneficiarilor privați cu lucrări de construcții și/ sau montaj;
- APDRP - nivel central - pentru Cererile de Finanțare verificate prin sondaj.

Verificarea eligibilității tehnice și financiare constă în:

- 🔧 verificarea eligibilității solicitantului;
- 🔧 verificarea criteriilor de eligibilitate și selecție;
- 🔧 verificarea bugetului indicativ al proiectului;
- 🔧 verificarea studiului de fezabilitate și a tuturor documentelor anexate.

ATENȚIE! Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit își rezervă dreptul de a cere documente sau informații suplimentare, dacă pe parcursul verificărilor se constată, de către expertul verificador, că este necesar.

La verificarea eligibilității la nivel OJPDRP și CRPDRP, în situația în care sunt criteriile de eligibilitate care necesită lămuriri suplimentare, expertul evaluator poate cere informații suplimentare **doar** în următoarele cazuri:

1. în cazul în care unul din documentele tehnice (Studiul de Fezabilitate/ Memoriul Justificativ) conține informații insuficiente pentru clarificarea unui criteriu de eligibilitate sau există informații contradictorii în interiorul lor ori față de cele menționate în Cererea de Finanțare. În caz de suspiciune se poate solicita extras de Carte funciară pentru documentele care atestă dreptul de proprietate;
2. în cazul în care avizele, acordurile, autorizațiile au fost eliberate de către autoritățile emitente într-o formă care nu respectă protocoalele încheiate între APDRP și instituțiile respective;
3. în cazul în care în bugetul indicativ (inclusiv devizele financiare și devizele pe obiect) există diferențe de calcul sau încadrarea categoriilor de cheltuieli eligibile/ neeligibile nu este făcută corect.

Nu sunt permise atât cheltuieli eligibile cât și cheltuieli neeligibile în cadrul cap. 4.1 Construcții și instalații, fără a se detalia în devizele pe obiect lucrările corespunzătoare

spațiilor/ instalațiilor ce se vor executa. Pentru restul subcapitolelor de la cap. 4, se vor preciza care sunt echipamentele, utilajele/ montajul care sunt neeligibile.

În cazul Cererilor de Finanțare verificate prin sondaj la APDRP – nivel central, informațiile suplimentare se vor cere **numai** pentru pct.1 și pct.3.

În cazul în care restul documentelor din Cererea de Finanțare nu sunt în conformitate cu forma cerută la cap. 4.1 din Ghidul Solicitantului „Documentele necesare întocmirii Cererii de Finanțare”, Cererea de Finanțare va fi declarată neeligibilă.

3. VERIFICAREA ÎN TEREN A CERERILOR DE FINANȚARE

Verificarea pe teren se realizează de către:

- OJPDRP – pentru Cererile de Finanțare depuse de către beneficiarii privați;
- APDRP – nivel central - pentru Cererile de Finanțare verificate prin sondaj.

Scopul verificării pe teren este de a verifica datele și informațiile cuprinse în anexele tehnice și administrative cu elementele existente pe amplasamentul propus. Expertul compară verificarea anumitor criterii de eligibilitate pe baza documentelor (etapa verificării de birou) cu realitatea, pentru a se asigura de corectitudinea răspunsurilor.

În urma acestor verificări pot exista doua situații:

- proiectul este neeligibil;
- proiectul este eligibil și va avea un punctaj.

4. SELECȚIA PROIECTELOR

Schema de Ajutor de stat va beneficia de o alocare financiară anuală. Numărul maxim al sesiunilor de depunere de proiecte ce poate avea loc anual, va fi stabilit de Comitetul de Monitorizare. **Pentru fiecare sesiune se face un anunț de lansare a licitației în care se vor prezenta suma și durata sesiunii.**

Autoritatea de Management, în consultare cu Comitetul de Monitorizare, va stabili, înaintea lansării sesiunii depunerii de proiecte, sistemul de punctaj aferent criteriilor de selecție, precum și criteriile de departajare a proiectelor cu punctaj egal și le va aduce la cunoștință publică înaintea lansării fiecărei sesiuni de depunere de proiecte.

APDRP va puncta fiecare proiect eligibil în funcție de sistemul de punctaj stabilit și va întocmi și aproba Raportul de Evaluare. Solicitanții, după consultarea Raportului de evaluare au posibilitatea de a depune Contestații.

Contestațiile vor putea fi depuse la OJPDRP unde a fost depus proiectul, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea Notificării, dar nu mai mult de 12 zile lucrătoare de la afișarea pe site a Raportului de Evaluare.

Contestația depusă trebuie să fie însoțită de Notificare și de documente justificative.

Contestațiile se soluționează de către o Comisie constituită la nivelul MADR, prin Ordin al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, formată din reprezentanți ai MADR și APDRP. Termenul pentru a răspunde contestațiilor este în conformitate cu **Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului de selecție și al Comisiei de contestații pentru proiectele aferente măsurilor din PNDR 2007-2013, aprobat prin Ordinul 28/31.01.2011.**

După soluționarea contestațiilor, se va întocmi și aproba **Raportul de selecție** de către Comitetul de selecție care va fi publicat pe site-ul www.apdrp.ro.

Comitetul de Selecție este un organism tehnic, prezidat de către Autoritatea de Management și are în componență reprezentanți ai Autorității de Management și ai Agenției de Plăți. Rolul Comitetului de Selecție este de a face propuneri către Autoritatea de Management pentru finanțarea proiectelor, după cum urmează:

- Când valoarea totală a proiectelor eligibile se situează sub valoarea totală alocată Schemei de Ajutor de stat în cadrul unei sesiuni, Comitetul de Selecție propune aprobarea pentru finanțare a proiectelor care îndeplinesc punctajul minim. În acest sens, se întocmește un Raport cu proiectele propuse pentru finanțare care se supune aprobării directorului general al Autorității de Management;
- Când valoarea totală a proiectelor eligibile se situează peste valoarea totală alocată Schemei de Ajutor de stat în cadrul unei sesiuni, Comitetul de Selecție analizează lista proiectelor eligibile cu punctajul acordat iar selecția se face în ordinea descrescătoare a punctajului de selecție, cu încadrarea în punctajul stabilit pentru pragul minim și în suma alocată.

În cazul proiectelor cu același punctaj, departajarea acestora se face în funcție de valoarea eligibilă a proiectului, exprimată în euro, în ordine crescătoare.

După parcurgerea procedurii de selecție și după caz, a celei de departajare, se întocmește un Raport cu proiectele propuse pentru finanțare care se supune aprobării directorului general al Autorității de Management. Acest raport va cuprinde și lista proiectelor nefinanțate. Aprobarea Directorului general al Autorității de Management reprezintă decizia finală asupra selecției proiectelor depuse și a finanțării lor.

După parcurgerea sesiunilor de depunere și de evaluare-selectare a proiectelor propuse pentru anul respectiv, în cazul în care mai rămân proiecte fără finanțare, acestea vor fi restituite potențialilor beneficiari în vederea revizuirii și reluării etapei de depunere.

Pentru prezenta schemă este prevăzut un prag minim de punctaj sub care nici un proiect nu va fi finanțat.

3.2 Contractarea fondurilor

1. SEMNAREA CONTRACTULUI DE FINANȚARE

După primirea Raportului în care sunt incluse proiectele aprobate pentru a fi finanțate, APDRP notifică Beneficiarul privind Decizia de Selecție.

În termen de 15 zile lucrătoare de la data primirii notificării, Beneficiarul trebuie să se prezinte la sediul Centrului Regional de care aparține, pentru semnarea Contractului de Finanțare (se recomandă consultarea textului integral al Contractului de finanțare – Anexa 5 la prezentul Ghid – vezi www.apdrp.ro.)

În cazul în care Beneficiarul nu se prezintă în termenul din Notificare și nu depune documentele obligatorii invocate în conținutul Notificării, atunci se consideră că a renunțat la ajutorul financiar.

Dacă solicitantul nu depune documentele obligatorii cu respectarea termenului maxim de 15 de zile lucrătoare, APDRP nu va încheia Contractul de Finanțare.

ATENȚIE! În cazul când solicitantul prezintă, la depunerea Cererii de Finanțare, numai dovada (notificarea) că a inițiat procedura de obținere a acordului de mediu, după verificarea eligibilității și selectarea proiectului, acesta nu se contractează până la depunerea acordului de mediu la sediul Autorității Contractante.

Durata maximă în care proiectul rămâne în așteptare este de maxim 3 luni în cazul în care proiectul nu necesită studiu de impact sau de maxim 6 luni în cazul în care proiectul necesită studiul de impact, după data notificării de selectare a proiectului.

ATENȚIE!

Durata maximă de execuție a Contractului de finanțare este de **3 ani, pentru proiecte care prevăd construcții-montaj și/ sau adaptarea la standarde** și este de **maxim 2 ani pentru proiecte care prevăd investiții în achiziții simple, fără leasing financiar**, de utilaje, instalații, echipamente și dotări noi, de mijloace de transport specializate, precum și a altor mijloace de transport stabilite prin fișa măsurii.

În caz de neprezentare în termenele invocate în Notificarea de selecție respectiv de 3 luni sau de 6 luni a documentelor de către Beneficiar sau în cazul în care acesta se regăsește înregistrat în evidentele APDRP cu debite sau nereguli, APDRP își rezervă dreptul de a nu semna Contractul de finanțare.

2. DURATA CONTRACTULUI DE FINANȚARE

Durata de execuție a Contractului de finanțare este de maxim 3 ani pentru proiecte care prevăd investiții cu construcții și/ sau montaj și/ sau adaptarea la standarde.

Prin excepție, durata de execuție a contractului este de maxim 2 ani pentru proiectele de investiții care includ achiziții simple de utilaje, instalații, echipamente și dotări noi, de mijloace de transport specializate, precum și a altor mijloace de transport care nu sunt achiziționate prin leasing financiar și/sau adaptarea la standarde.

În condițiile nerespectării duratei maxime de execuție a Contractului de Finanțare, beneficiarului i se va aplica o penalizare de 2% din valoarea eligibilă nerambursabilă a proiectului.

În cazul în care investiția se referă la adaptarea la standardele comunitare și data la care se încheie perioada de grație de implementare a acestora este înainte de data de realizare a proiectului, Beneficiarul trebuie să prezinte la sediul Autorității Contractante, în maxim 15 zile lucrătoare, documentul emis de instituțiile abilitate care să ateste că a îndeplinit standardul în termenul de grație stabilit cât și Declarația pe propria răspundere că a implementat standardul în termenul de grație stabilit.

În caz contrar, pot apărea două situații:

- a) standardul nu este îndeplinit, dar prin recalcularea punctajului de selecție proiectul este în continuare finanțabil, acesta rămâne eligibil dar cheltuielile pentru implementarea standardului devin neeligibile;
- b) după recalcularea punctajului de selecție privind standardul, proiectul nu mai este finanțabil, caz în care Contractul de finanțare *se reziliază*.

Beneficiarul poate efectua modificări bugetare dacă acestea nu afectează scopul principal al proiectului și investiția inițială, iar modificarea se limitează la redistribuirea a maxim 10% din suma inițială alocată cheltuielilor eligibile, între capitolele bugetare, fără a se modifica valoarea totală eligibilă a proiectului.

Beneficiarul transmite la APDRP bugetul modificat, prin intermediul unei notificări în care justifică modificarea, însoțit de devizul general și devizul pe obiecte refăcut, în termen de maxim 10 zile lucrătoare de la data modificării acestuia, fără a fi necesară încheierea unui act adițional la Contractul de finanțare.

La data semnării Contractului de Finanțare încheiat cu APDRP, Beneficiarul trebuie să informeze asupra oricărei forme de ajutor de stat, inclusiv sprijinul obținut potrivit regulii „de minimis”, primit pentru susținerea proiectului, pentru ACELEAȘI COSTURI ELIGIBILE, conform Declarației din anexa 1.8.

Intensitatea sprijinului se diminuează în condițiile în care, pentru aceleași costuri eligibile, prin cumularea valorii ajutorului de stat, inclusiv sprijinul obținut potrivit regulii „de minimis”, cu valoarea totală nerambursabilă a proiectului selectat, se depășește intensitatea sprijinului aprobat în conformitate cu prevederile PNDR.

3. PRECIZĂRI REFERITOARE LA ACORDAREA AVANSULUI

Pentru Beneficiarul care a optat pentru avans în vederea demarării investiției în formularul Cererii de Finanțare, APDRP poate să acorde un avans de maxim 20 % din valoarea eligibilă nerambursabilă.

Avansul se poate solicita până la depunerea primei Cereri de plată.

Beneficiarul privat poate primi avansul numai după primirea avizului favorabil din partea APDRP pentru procedura de achiziții prioritar majoritară.

Pentru plata în avans a cheltuielilor eligibile nerambursabile, beneficiarul este obligat să depună o garanție financiară, care să acopere suma solicitată în avans în procent de 110%, eliberată de către instituții financiar-bancare.

Garanția financiară se depune odată cu Dosarul Cererii de Plată a Avansului. Scrisoarea de garanție bancară trebuie să acopere durata de execuție a contractelor, durată ce cuprinde durata de realizare a investiției și implementarea proiectului (inclusiv derularea procedurii de achiziții), la care se adaugă termenul maxim de 90 de zile calendaristice pentru efectuarea ultimei plăți.

Avansul se justifică de către beneficiar pe bază de documente justificative, conform cerințelor APDRP prezentate în Instrucțiunile de plată, Anexa V la Contractul de Finanțare.

Beneficiarul care a **încasat** de la Autoritatea Contractantă plata în avans și solicită prelungirea perioadei inițiale de execuție, este obligat înaintea solicitării prelungirii duratei de execuție inițiale a contractului să depună la Autoritatea Contractantă documentul

bancar prin care dovedește prelungirea valabilității Scrisorii de Garanție Bancare, care să acopere toată perioada solicitată la prelungire.

Avansul se recuperează la ultima tranșă de plată.

GARANȚIA FGCR – IFN SA

Fondul de Garantare a Creditului Rural - IFN S.A. oferă un instrument financiar care permite accesul investitorilor la credite și alte instrumente de finanțare, care pot fi obținute pentru asigurarea finanțării necesare realizării proiectelor prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2007-2013. Suma alocată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru garantarea creditelor pentru investiții în sectorul agricol este de 190.000.000 euro (schema de ajutor de stat din cadrul Măsurii 123 “Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”).

Suma Garantată de FGCR – IFN S.A reprezintă **maxim 80%** din valoarea creditelor/scrisorilor de confort acordate/ emise de instituțiile de creditare în scopul asigurării cofinanțării proiectelor de investiții realizate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, respectiv Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală. Informații suplimentare despre documentele necesare pentru obținerea garanției FGCR – IFN S.A se pot obține consultând site-ul www.fgcr.ro.

3.3 Achiziții

Beneficiarul are posibilitatea să demareze procedura de achiziții începând cu data primirii Notificării de selecție a proiectului (inclusiv semnarea contractelor de achiziții) pe proprie răspundere, având în vedere condiționarea semnării Contractului de Finanțare de documentele obligatorii pe care trebuie să le depună la Autoritatea Contractantă.

Beneficiarul privat este obligat să depună la OJPDRP, dosarele de achiziții, în maxim 3 luni - pentru achiziții simple, sau la CRPDRP - Serviciul Achiziții în maxim 4 luni, - Proiectul Tehnic și cel puțin un Dosar de achiziții (ex.: Dosar achiziții prestări servicii), pentru achiziții care prevăd construcții și/ sau montaj, de la semnarea Contractului de finanțare.

ATENȚIE! La solicitarea expresă a unui beneficiar de cofinanțare din FEADR, cu privire la furnizorii acestuia care nu se achită de obligațiile contractuale, APDRP poate, după o

verificare prealabilă, să includă informațiile despre acești furnizori în Lista furnizorilor care nu-și respectă obligațiile contractuale față de beneficiarii cofinanțării din FEADR.

Lista furnizorilor care nu-și respectă obligațiile contractuale față de beneficiarii cofinanțării din FEADR va putea fi consultată pe site-ul oficial al APDRP.

În contextul derulării achizițiilor private și publice, conflictul de interese se definește prin:

- Existența unor legături între structurile acționariatului beneficiarului și ofertanți;
- Membrii comisiei de evaluare (conform declarației de confidențialitate și imparțialitate) dețin pachetul majoritar de acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre ofertanți sau subcontractați sau fac parte din consiliul de administrație/ organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți sau subcontractați;
- Deținerea de către una din firmele participante a pachetului majoritar de acțiuni la celelalte firme participante pentru același tip de achiziție.

Legislația și tipurile de proceduri aplicabile beneficiarilor privați ai FEADR

Tip contract	Condiții prevăzute de legislația națională privind achiziția publică	Procedura aplicabilă
Contract de lucrări	<p><u>Cumulativ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul este subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din fonduri comunitare și/sau de la bugetul de stat; - Valoarea estimată a contractului este mai mare decât echivalentul în lei a 4.845.000 Euro. 	<p>Instrucțiuni privind achizițiile publice pentru beneficiarii FEADR (Anexa IV la contractul-cadru de finanțare)</p> <p>(OUG nr. 34/ 2006 cu modificările și completările ulterioare)</p>
	<p><u>Cumulativ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul este subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din fonduri comunitare și/sau de la bugetul de stat; - Valoarea estimată a contractului este mai mică sau egală cu echivalentul în lei a 4.845.000 Euro. 	<p>Instrucțiuni pentru beneficiarii privați ai FEADR (Anexa IV la contractul-cadru de finanțare)</p>

Contract de servicii	<u>Cumulativ:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul este subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din fonduri comunitare și/sau de la bugetul de stat; - Valoarea estimată a contractului este mai mare decât echivalentul în lei a 193.000 Euro. 	Instrucțiuni privind achizițiile publice pentru beneficiarii FEADR <i>(Anexa IV la contractul-cadru de finanțare)</i> (OUG nr. 34/ 2006 cu modificările și completările ulterioare)
	<u>Cumulativ:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul este subvenționat în mod direct, în proporție de mai mult de 50% din fonduri comunitare și/sau de la bugetul de stat; - Valoarea estimată a contractului este mai mică sau egală cu echivalentul în lei a 193.000 Euro. 	Instrucțiuni pentru beneficiarii privați ai FEADR <i>(Anexa IV la contractul-cadru de finanțare)</i>
Contract de furnizare de produse (bunuri)	Indiferent de procentul de cofinanțare și de valoarea contractului	Instrucțiuni pentru beneficiarii privați ai FEADR <i>(Anexa IV la contractul-cadru de finanțare)</i>

Nerespectarea Instrucțiunilor privind achizițiile publice și private de către beneficiarii FEADR atrage neeligibilitatea cheltuielilor aferente achiziției de servicii, lucrări sau produse.

Pe parcursul întregului proces de achiziție, la adoptarea oricăror decizii, trebuie avute în vedere următoarele principii:

- Nediscriminarea
- Tratatamentul egal
- Recunoașterea reciprocă
- Transparența
- Proportionalitatea
- Eficiența utilizării fondurilor
- Asumarea răspunderii.

Beneficiarul trebuie să depună la OJPDRP Declarația de eşalonare a depunerii Dosarelor Cererilor de Plată în maxim 30 de zile de la avizarea primului dosar de achiziție (exceptând dosarele de servicii).

3.4 Plata

Dosarul Cererii de Plată se depune de către beneficiar la Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, în două exemplare pe suport hârtie, la care atașează pe suport magnetic documentele întocmite de beneficiar. Dosarul Cererii de Plată trebuie să cuprindă documentele justificative prevăzute în INSTRUCȚIUNILE DE PLATĂ (vezi anexa V la Contractul de finanțare), prezentate pe site-ul APDRP: www.apdrp.ro

Termenul de rambursare a cheltuielilor eligibile aferente unui dosar Cerere de plată este de maxim 90 de zile calendaristice de la data înregistrării Cererii de plată.

ATENȚIE! Beneficiarul este obligat **să nu înstrăineze sau/ și să nu modifice investiția pe o perioadă de 5 ani** de la data semnării contractului de finanțare.

* * *

4.1 Lista Formularelor disponibile pe site-ul APDRP

anexe parte integrantă a prezentului ghid

1. Anexa 1 – **Cererea de Finanțare** și anexe tehnice și administrative link www.apdrp.ro

- anexa 1.1 – Devize
- anexa 1.2 – Parte generală
- anexa 1.3 – Parte specială
- anexa 1.4 – **Studiul de Fezabilitate** (3 părți: Conținut cadru, Anexa B1-B9, Anexa C1-C5) – pentru proiectele care prevăd lucrări de construcții-montaj.
- anexa 1.5 – **Memoriul Justificativ** (3 părți: Conținut cadru, Anexa B1-B9, Anexa C1-C5) – pentru proiectele care nu prevăd lucrări de construcții-montaj

Conexe Cererii de Finanțare

- anexa 1.6 – Declarație pe propria răspundere cu privire la încadrarea în categoria IMM
- anexa 1.7 – Declarație pe propria răspundere cu privire la neîncadrarea în categoria „firme în dificultate”
- anexa 1.8 – Declarație pe propria răspundere a solicitantului cu privire la ajutoare „de minimis” și alte ajutoare de stat primite, pentru aceleași costuri eligibile;

2. Anexa 2 – **Contractul de Finanțare** și anexe I-V link www.apdrp.ro

Conexe Contractului de finanțare

- anexa 2.1 - Declarație de confidențialitate și imparțialitate

3. Anexa 3 – **Declarația de eșalonare a depunerii dosarelor Cererilor de plată** – formular AP 0.1 link www.apdrp.ro

4. Anexa 4 – **Cererea de Plată (inclusiv Cererea de plată pentru avans)** – formulare AP1.1..... link www.apdrp.ro

Conexe Cererii de plată

- anexa 4.1 – Declarația de cheltuieli.
- anexa 4.2 – Declarație pe propria răspundere privind respectarea criteriilor și condițiilor de eligibilitate, precum nedecontarea cheltuielilor rambursate prin PNDR și din alte fonduri nerambursabile.
- anexa 4.3 – Raportul de execuție.

5. Anexa 5 – **Schema de ajutor de stat** link www.apdrp.ro și link <http://www.madr.ro/pages/page.php?self=03&sub=0305>
6. Anexa 6 – **Anexa I la Tratatul de instituire a CE** link www.apdrp.ro
7. Anexa 7 – **Alte formulare** link www.apdrp.ro
- 7.1 **Actele de transfer și Adresă de înștiințare** înregistrate la organul emitent (document necesar în cazul în care Certificatul de urbanism/ Document emis de Agenția de Protecția Mediului/ Avizul sanitar veterinar/ Avizul sanitar este/ sunt emise pe numele unei persoane fizice/ juridice diferite de solicitant)
 - 7.2 Extras anexa la Ordinul 605/2008 privind actualizarea Clasificării produselor și serviciilor asociate activităților CPSA – Structura și note explicative pentru cod CAEN 1610 link www.apdrp.ro
8. Anexa 8 - Actele normative utile - **Legislație specifică FEADR** ... link. www.apdrp.ro

Anexele 1 – 8 fac parte integrantă a prezentului ghid și din motive obiective, pot fi consultate pe site-ul APDRP, link: www.apdrp.ro, și de asemenea la sediile APDRP din teritoriu.

4.2 Documente, formulare, declarații necesare întocmirii Cererii de Finanțare

Documentele obligatorii care trebuie atașate Cererii de Finanțare pentru întocmirea proiectului sunt:

1. Studiul de Fezabilitate – anexa 1.4 - pentru proiecte cu lucrări de construcții și/ sau montaj

sau

Memoriul Justificativ - anexa 1.5 - pentru proiecte fără lucrări de construcții și/ sau montaj.

ATENȚIE! În cazul proiectelor care prevăd modernizarea/ finalizarea construcțiilor existente/ achiziții de utilaje cu montaj care schimbă regimul de exploatare a construcției existente, se atașează la Studiul de Fezabilitate, obligatoriu, Expertiza tehnică de specialitate asupra construcției existente și Raportul privind stadiul fizic al lucrărilor.

ATENȚIE! În cazul în care solicitantul realizează în regie proprie construcțiile în care va amplasa utilajele achiziționate prin investiția FEADR, cheltuielile cu realizarea construcției vor fi trecute în coloana „neeligibile”, va prezenta certificatul de urbanism și va întocmi Studiul de Fezabilitate.

În cadrul documentului se vor regăsi obligatoriu următoarele elemente:

- codul CAEN al firmei de consultanță trebuie menționat în Studiul de Fezabilitate/ Memoriu Justificativ. Numai în cazul în care este menționat codul CAEN și datele de identificare ale firmei de consultanță în Studiul de Fezabilitate/ Memoriu Justificativ, cheltuielile privind consultanța sunt eligibile;
- devizul general și devizele pe obiect trebuie să fie semnate de persoana care le-a întocmit și să poarte ștampila elaboratorului documentației;
- existența „foii de capăt”, care conține semnăturile colectivului format din specialiști, condus de un șef de proiect care a participat la elaborarea documentației și ștampila elaboratorului;
- detalierea capitolului 3 – cheltuieli pentru proiectare și engineering - capitolul 5 – organizare de șantier prin devize care să justifice în detaliu sumele respective, pentru a putea fi urmărite în etapa de achiziții și autorizare plăți;
- părțile desenate din cadrul secțiunii B (planuri de amplasare în zonă, planul general, relevee, secțiuni etc.), să fie semnate, ștampilate de către elaborator în cartușul indicator.

ATENȚIE! În cazul în care investiția prevede utilaje cu montaj, solicitantul este obligat să evidențieze montajul la capitolul 4.2 Montaj utilaj tehnologic din Bugetul indicativ al Proiectului, **chiar dacă** montajul este inclus în oferta/factura utilajului sau se realizează în regie proprie (caz în care se va evidenția în coloana „cheltuieli neeligibile”).

- Pentru **servicii** se vor prezenta devize defalcate cu estimarea costurilor (nr. experți, ore/expert, costuri/ora). Pentru situațiile în care valorile sunt peste limitele prevăzute în baza de date a Agenției, sau sunt nejustificate prin numărul de experți, prin numărul de ore prognozate sau prin natura investiției, la verificarea proiectului, acestea pot fi reduse, cu informarea solicitantului.

- În cazul în care investiția cuprinde cheltuieli cu construcții noi sau modernizări, se va prezenta calculul pentru investiția specifică în care suma tuturor cheltuielilor cu construcții și instalații se raportează la mp de construcție.

ATENȚIE! În situația în care se regăsesc în studiul de fezabilitate/memoriu justificativ informații copiate identic din alte proiecte similare, se poate decide diminuarea cheltuielilor de la cap.3 - Cheltuieli pentru proiectare **sau** neeligibilitatea în cazul în care nu se dovedește o particularizare la specificul proiectului.

2. Situațiile financiare (bilanț formularul 10), **contul de profit și pierderi** (formularul 20, formularele 30 și 40) precedente anului depunerii proiectului înregistrate la Administrația Financiară/ sau depuse la **Registrul Comerțului însoțite de confirmarea de depunere cu sumele de control**, în care rezultatul operațional (rezultatul de exploatare din bilanț) să nu fie negativ. Excepție fac solicitanții care nu au înregistrat venituri din exploatare

sau

Pentru întreprinderi individuale și întreprinderi familiale:

Declarație specială privind veniturile realizate în anul precedent depunerii proiectului înregistrată la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului în care rezultatul brut obținut anual să nu fie negativ;

sau

Declarația de inactivitate înregistrată la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului, în cazul solicitanților care nu au desfășurat activitate anterior depunerii proiectului.

Sau

Situațiile financiare (bilanț formularul 10), **contul de profit și pierderi** (formularul 20), formularele 30 și 40 prin care dovedesc că nu au înregistrat venituri din exploatare.

Se vor prezenta situațiile financiare pentru anii n, n-1 și n-2, unde n este anul anterior depunerii cererii de finanțare.

Important: Rezultatul din exploatare al anului precedent depunerii Cererii de Finanțare trebuie să fie pozitiv, cu excepția anului înființării, în care rezultatul din exploatare poate fi negativ.

Clarificări:

- a) *În cazul unui solicitant înființat în anul depunerii proiectului care nu a întocmit Bilanțul aferent anului anterior depunerii proiectului, înregistrat la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului, solicitantul nu va depune nici un document în acest sens.*
- b) *În cazul solicitanților care nu au desfășurat activitate anterioară depunerii proiectului, dar au depus la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului, Bilanțul anului anterior depunerii proiectului, solicitantul va depune la dosarul Cererii de Finanțare Bilanțul anului anterior depunerii proiectului însoțit de contul de profit și pierdere, inclusiv formularele 30 și 40, înregistrat la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului.*

c) În cazul solicitanților care nu au desfășurat activitate anterioară depunerii proiectului și au depus la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului, Declarația de inactivitate (conform legii) în anul anterior depunerii proiectului, atunci la dosarul cererii de finanțare solicitantul va depune Declarația de inactivitate înregistrată la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului.

3. Documente pentru clădiri și terenurile pe care sunt/vor fi realizate investițiile: actul de proprietate asupra clădirii

și

document care atestă **dreptul de proprietate** asupra terenului sau **contract de concesiune**

Pentru construcții cu caracter provizoriu:

- document încheiat la notariat, care să **certifice dreptul de folosință al terenului**: de închiriere, de comodat pentru terenul pe care este amplasată clădirea, valabil inclusiv în perioada de monitorizare a proiectului.

Contractul de concesiune va fi însoțit de adresa emisă de concedent, care conține:

- situația privind respectarea clauzelor contractuale, dacă este în graficul de realizare a investițiilor prevăzute în contract și alte clauze;
- suprafața concesionată la zi - dacă pentru suprafața concesionată există solicitări privind retrocedarea sau diminuarea, și dacă da, să se menționeze care este suprafața supusă acestui proces.

ATENȚIE! Actul de proprietate asupra clădirii va fi prezentat pentru toate tipurile de investiții, inclusiv pentru cele care se referă numai la achiziție de utilaje și mijloace de transport specializate.

ATENȚIE! Pentru **construcțiile definitive** solicitantul trebuie să prezinte documente care să certifice „**dreptul real principal (drept de proprietate, uz, uzufruct, superficie, servitute (dobândit prin: contract de vânzare-cumpărare, de schimb, de donație, certificat de moștenitor, act administrativ de restituire, hotărâre judecătorească)/ contract de concesiune**”, definite conform Legii nr. 50/ 1991, modificată și completată, asupra terenului pe care urmează a se realiza investiția.

Pentru **construcțiile cu caracter provizoriu**, definite conform Legii nr. 50/ 1991, modificată și completată, solicitantul poate prezenta și un **contract de comodat/ locațiune (închiriere) asupra terenului**.

4. Certificat de urbanism/ autorizație de construire pentru proiecte care prevăd construcții.

5. Notificare privind intenția de realizare a proiectului, însoțită de Clasarea notificării pentru investițiile care nu se supun procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului însoțită, de asemenea, pentru activități existente care fac obiectul extinderii sau modernizării de Nota de constatare ACPM+GNM

sau

Notificare privind intenția de realizare a proiectului, pentru investițiile care se supun procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului, însoțită, pentru activități existente care fac obiectul extinderii sau modernizării de Nota de constatare pentru activitățile existente și însoțită, de asemenea, obligatoriu, de documentele specifice eliberate de ACPM, pentru fiecare etapa de încadrare

sau

Acord de mediu, eliberat de Autoritatea competentă pentru protecția mediului.

În cazul în care la depunerea Cererii de Finanțare solicitantul prezintă numai dovada (notificarea) că a inițiat procedura de obținere a acordului de mediu, după verificarea eligibilității și selectarea proiectului, acesta nu se contractează până la depunerea acordului de mediu. Durata maximă în care proiectul rămâne în așteptare este de 3 luni de la data primirii notificării privind selectarea sau de 6 luni în cazul în care proiectul necesită studiu de impact.

6.1. Documente de la solicitant care să dovedească capacitatea și sursele de cofinanțare ale proiectului (unul sau mai multe dintre ele emise de instituții financiar bancare);

6.2. Document de la bancă cu datele de identificare ale băncii și ale contului aferent proiectului FEADR (denumirea, adresa băncii, codul IBAN al contului în care se derulează operațiunile cu APDRP).

7. Certificate care să ateste lipsa datoriilor restante fiscale și sociale, emise de Direcția Generală a Finanțelor Publice și de primăriile pe raza cărora își au sediul social și puncte de lucru (numai în cazul în care solicitantul este proprietar asupra imobilelor) și graficul de reeșalonare a datoriilor către bugetul consolidat, dacă este cazul.

ATENȚIE! Certificatele trebuie să menționeze clar lipsa datoriilor (prin mențiunea „nu are datorii fiscale, sociale sau locale” sau bararea liniei în care ar trebui să fie menționate).

8.1. Pentru unitățile supuse avizării sanitar-veterinare, conform legislației în vigoare:
Notificare care să ateste conformitatea proiectului cu legislația în vigoare pentru domeniul sanitar-veterinar și siguranța alimentelor și prin realizarea investiției în conformitate cu proiectul unitatea va fi în concordanță cu legislația în vigoare pentru domeniul sanitar-veterinar și pentru siguranța alimentelor;

sau

Adresă emisă de ANSVSA/ DSVSA care să menționeze: “în urma verificării documentației prezentate se certifică faptul că proiectul nu face obiectul notificării/ notificării pentru siguranța alimentelor/ autorizării/ înregistrării”.

8.2 Pentru unitățile supuse avizării sanitare, conform legislației în vigoare:

Avizul sanitar privind constatarea conformității proiectului cu condițiile de igienă;

În cazul în care investiția prevede obținerea **produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale**, solicitantul va prezenta documentul care să certifice că produsele obținute, prin compoziția și tehnologia aplicată, se încadrează în categoria produselor alimentare pentru utilizări nutriționale speciale.

sau

Notificare privind conformitatea proiectului cu condițiile de igienă și sănătate publică;

sau

Notificare că investiția nu face obiectul evaluării condițiilor de igienă.

9. Pentru unitățile care se modernizează

9.1 Autorizație sanitară/ Notificarea de constatare a conformității unității cu legislația sanitară, emisă cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de Finanțare;

9.2 Autorizație sanitar-veterinară/ Dovada Înregistrării pentru siguranța alimentelor/ Notificare de constatare a conformității unității cu legislația sanitar-veterinară și siguranța alimentelor, emise cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de finanțare ;

9.3 Nota de constatare privind condițiile de mediu emisă cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de Finanțare.

ATENȚIE! În cazul în care solicitantul prezintă autorizații de funcționare, acestea trebuie eliberate cu cel mult un an în urmă față de data depunerii Cererii de Finanțare. În caz contrar, solicitantul va prezenta Nota de constatare a conformității unității în funcțiune, cu

legislația sanitară, sanitar-veterinară, de mediu în vigoare. Data de emitere a Notelor de constatare trebuie să fie cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de Finanțare.

10.1. Certificat constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului care specifică codul CAEN conform activității pentru care solicită finanțare, existența punctului de lucru (dacă este cazul) și că nu se află în proces de lichidare, fuziune, divizare (Legea nr. 31/1990, republicată), reorganizare judiciară sau faliment, conform Legii nr. 85/2006, republicată. Documentul trebuie să fie eliberat în numele solicitantului, semnat, ștampilat de către autoritatea emitentă și să fie emis cu cel mult o lună înaintea depunerii Cererii de finanțare.

și

10.2. Pentru întreprinderile mici și mijlocii se va prezenta **Declarația privind încadrarea întreprinderii în categoria întreprinderilor mici și mijlocii – Anexa 1.6 din formulare APDRP** (Anexa 1 din Legea nr. 346/2004 cu modificările și completările ulterioare și, dacă este cazul, Anexa nr.2.) **semnată de persoana autorizată să reprezinte întreprinderea** (menționată în Certificatul constatator de la ORC).

11. Certificatul de înregistrare eliberat de Oficiul Registrului Comerțului

Conform legislației în vigoare

12. Raport asupra utilizării programelor de finanțare nerambursabilă întocmit de solicitant (va cuprinde: obiective, tip de investiție, lista cheltuielilor eligibile, costul și stadiul proiectului, perioada derulării proiectului), pentru solicitanții care au mai beneficiat de finanțare nerambursabilă începând cu anul 2002, pentru aceleași tipuri de investiții.

13. Adeverință eliberată de DADR - urile județelor aferentei zonei (județul în care este amplasată investiția sau județele limitrofe) la care face referire proiectul, prin care să se certifice disponibilitatea cantitativă de materie primă, precum și situația capacităților de procesare/ depozitare pentru acest tip de materie primă, atât numeric cât și din punct de vedere al capacităților de procesare/depozitare (capacități existente sau în curs de realizare).

14. Adeverință eliberată de ITRSV - urile în al căror teritoriu de competență se realizează proiectul, prin care să se certifice disponibilitatea cantitativă de materie primă,

precum și situația capacităților de procesare pentru acest tip de materie primă, existente numeric și în curs de înființare, dacă este cazul

și/ sau

Extras din amenajamentul silvic în vigoare (posibilitatea anuală de produse lemnoase - principale și secundare - și nelemnoase) al asociațiilor/acționarilor solicitantului

sau

Document de la APM privind resursele disponibile de produse nelemnoase, autorizație de recoltare/achiziție a produselor nelemnoase

și/ sau

Contracte de furnizare din zonă pentru bușteni, deșeuri lemnoase sau produse nelemnoase - în funcție de investiție, în vigoare conform legislației.

15. Dacă proiectul vizează activitatea de exploatare forestieră :

Atestat de exploatare masă lemnoasă eliberat în condițiile legii, pentru unitățile care se modernizează și recoltează masă lemnoasă

sau

Pentru investițiile noi:

Declarația pe propria răspundere că va prezenta acest document până la ultima Cerere de plată.

16. Declarație pe proprie răspundere a solicitantului cu privire la neîncadrarea în categoria „firme în dificultate” (conform Anexei 1.7), semnată de persoana autorizată să reprezinte întreprinderea.

Declarația va fi dată de toți solicitanții cu excepția II, IF și a societăților cu mai puțin de 2 ani fiscali.

17. Licența de fabricație - pentru investiții de modernizare;

sau

Declarație pe propria răspundere că va obține **licența de fabricație** la punerea în funcțiune a investiției/activității .

18. Declarație pe proprie răspundere cu privire la respectarea regulii cumulului ajutoarelor de stat (conform Anexei 1.8) semnată de persoana autorizată să reprezinte întreprinderea.

19.1. Copie după diploma de studii/ Certificat care să dovedească pregătirea profesională în domeniul pentru care solicită finanțarea (responsabilul legal/ beneficiar)

sau

19.2. Declarație pe propria răspundere – în care să se menționeze că beneficiarul proiectului și/sau responsabilul legal de proiect (poate fi și o persoană din cadrul societății pentru care va prezenta document care să certifice poziția în societate - carte de muncă, acționar) va/vor urma un curs de pregătire profesională, până la finalizarea proiectului, înaintea ultimei plăți a ajutorului.

ATENȚIE! Diplomele de studii/ Certificatele vor fi emise de către o instituție recunoscută de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

20. Adeverință eliberată de DADR-ul județelor aferente zonei (județul și/ sau județelor în care este amplasată investiția) în care solicitantul este producător de materie primă, în care se va preciza cantitatea obținută în anul anterior depunerii Cererii de Finanțare, sau face dovada că va obține producția până la finalizarea investiției.

21. Alte documente justificative (se vor specifica după caz).

21.1 Copie după cartea de muncă/contractul de muncă sau alt document care atestă că reprezentantul legal este angajat al societății, are responsabilități și putere decizională din punct de vedere financiar.

22. Document emis de Organizația Interprofesională pentru Produsele Agroalimentare (OIPA) avizat de consiliul director, din care să reiasă că **solicitantul este membru al acesteia**, însoțit de statutul organizației

ATENȚIE! Documentele trebuie să fie valabile la data depunerii Cererii de Finanțare, termenul de valabilitate al acestora fiind cel stabilit în conformitate cu legislația în vigoare

și se vor prezenta în copie sau în original după cum urmează:

Nr. crt.	Denumire document	Forma documentelor
1	<p>Studiul de Fezabilitate pentru proiecte cu lucrări de construcții și/ sau montaj (Anexa 1.4) sau Memoriul justificativ pentru proiecte fără lucrări de construcții și/ sau montaj (Anexa 1.5)</p>	original
2	<p>Situațiile financiare (bilanț - formularul 10), contul de profit și pierderi (formularul 20) și formularele 30 și 40, precedente anului depunerii proiectului înregistrate la Administrația Financiară/sau depuse la Registrul Comerțului, însoțite de confirmarea de depunere cu sumele de control în care rezultatul operațional (rezultatul de exploatare din bilanț) să nu fie negativ. Excepție fac solicitanții care nu au înregistrat venituri din exploatare sau <i>Pentru întreprinderi individuale și întreprinderi familiale:</i> Declarație specială privind veniturile realizate în anul precedent depunerii proiectului înregistrată la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului în care rezultatul brut obținut anual să nu fie negativ; sau Declarația de inactivitate înregistrată la Administrația Financiară/ Registrul Comerțului, în cazul solicitanților care nu au desfășurat activitate anterior depunerii proiectului. Sau Situațiile financiare (bilanț, cont de profit și pierderi și formularele 30 și 40) prin care dovedesc că nu au înregistrat venituri din exploatare.</p>	copie
3	<p>Documente pentru clădiri și terenurile pe care sunt/ vor fi realizate investițiile : - actul de proprietate asupra clădirii și - document care atestă dreptul de proprietate asupra terenului, contract de concesiune Pentru construcții cu caracter provizoriu: - document încheiat la notariat, care să certifice dreptul de folosință al terenului: contract de închiriere, de comodat pentru terenul pe care este amplasată clădirea, valabil inclusiv în perioada de monitorizare a proiectului.</p>	copie
4	<p>Certificat de urbanism/ autorizație de construire pentru proiecte care prevăd construcții.</p>	copie
5	<p>Notificare privind intenția de realizare a proiectului, însoțită de Clasarea notificării pentru investițiile care nu se supun procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului însoțită, de asemenea, pentru activități existente care fac obiectul extinderii sau modernizării de Nota de constatare ACPM+GNM Sau</p>	copie

	<p>Notificare privind intenția de realizare a proiectului, pentru investițiile care se supun procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului însoțită, pentru activități existente care fac obiectul extinderii sau modernizării de Nota de constatare pentru activitățile existente și însoțită, de asemenea, obligatoriu, de documentele specifice eliberate de ACPM, pentru fiecare etapa de încadrare</p> <p>Sau</p> <p>Acord de mediu, eliberate de Autoritatea competentă pentru protecția mediului.</p>	
6	<p>6.1. Documente de la solicitant care să dovedească capacitatea și sursele de cofinanțare ale proiectului (unul sau mai multe dintre ele emise de instituții financiar bancare):</p> <p>a). extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul cofinanțării prin surse proprii (autofinanțare) și prin certificate de depozit nominative și dematerializate, cu o scadență mai mică sau egală cu trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;</p> <p>b). extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul existentei unor surse de cofinanțare de tipul: granturi, sponsorizări, donații, însoțit de un document care să ateste sursa respectivă, emis de organizația care a acordat-o;</p> <p>c). extras de cont bancar și Formularul de achiziție titluri de stat, emise și vizate de bancă, în cazul cofinanțării prin titluri de stat cu o scadență mai mică sau egală de trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;</p> <p>d). extrasul liniei de credit datat cu cel mult cinci zile lucrătoare față de data depunerii cererii de finanțare și Contractul de credit vizat de bancă, în cazul cofinanțării prin linie de credit cu o valabilitate de un an față de data lansării licitației de proiecte, deschis la o bancă;</p> <p>e) Scrisoare de confort (certificat de confirmare de fonduri) cu o valabilitate de 120 zile.</p> <p>6.2. Document de la bancă cu datele de identificare ale băncii și ale contului aferent proiectului FEADR (denumirea, adresa băncii, codul IBAN al contului în care se derulează operațiunile cu APDRP).</p>	<p>original</p> <p>Original</p>
7	<p>Certificate care să ateste lipsa datoriilor restante fiscale și sociale emise de Direcția Generală a Finanțelor Publice și de primăriile pe raza cărora își au sediul social și puncte de lucru (numai în cazul în care solicitantul este proprietar asupra imobilelor) și graficul de reeșalonare a datoriilor către bugetul consolidat, dacă este cazul.</p>	<p>Copie</p> <p>Copie</p>
8	<p>8.1 Pentru unitățile supuse avizării sanitar veterinar, conform legislației în vigoare:</p> <p>Notificare care să ateste conformitatea proiectului cu legislația în vigoare pentru domeniul sanitar-veterinar și siguranța alimentelor și că prin realizarea investiției în conformitate cu</p>	<p>Copie</p>

	<p>proiectul unitatea va fi în concordanță cu legislația în vigoare pentru domeniul sanitar veterinar și pentru siguranța alimentelor; sau Adresa emisă de ANSVSA/DSVSA care să menționeze: “în urma verificării documentației prezentate se certifică faptul că proiectul nu face obiectul notificării/notificării pentru siguranța alimentelor/ autorizării/ înregistrării”.</p> <p>8.2 Pentru unitățile supuse avizării sanitare, conform legislației în vigoare: Avizul sanitar privind constatarea conformității proiectului cu condițiile de igienă; sau Notificare privind conformitatea proiectului cu condițiile de igienă și sănătate publică; sau Notificare că investiția nu face obiectul evaluării condițiilor de igienă.</p>	
9	<p>Pentru unitățile care se modernizează:</p> <p>9.1 Autorizație sanitară/ Notificarea de constatare a conformității unității cu legislația sanitară, emise cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de finanțare;</p> <p>9.2 Autorizație sanitar-veterinară/ Dovada Înregistrării pentru siguranța alimentelor/ Notificare de constatare a conformității unității cu legislația sanitar-veterinară și siguranța alimentelor, emise cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de finanțare;</p> <p>9.3 Nota de constatare privind condițiile de mediu emisă cu cel mult un an înaintea depunerii Cererii de Finanțare.</p>	Copie
10	<p>10.1 Certificat constatator emis de Oficiul Registrului Comerțului care specifică: codul CAEN conform activității pentru care solicită finanțare, existența punctului de lucru (dacă este cazul) și că nu se află în proces de lichidare, fuziune, divizare (Legea 31/1990, republicată), reorganizare judiciară sau faliment, conform Legii 85/2006, republicată;</p> <p>și</p> <p>10.2 Pentru întreprinderile mici și mijlocii se va prezenta Declarația privind încadrarea întreprinderii în categoria întreprinderilor mici și mijlocii - Anexa nr. 1.6 din formularele APDRP (Anexa 1 din Legea 346/2004 cu modificările și completările ulterioare și, dacă este cazul, Anexa nr.2), semnată de persoana autorizată să reprezinte întreprinderea.</p>	Original Original
11	Certificatul de înregistrare eliberat de Oficiul Registrului Comerțului conform legislației în vigoare;	Copie
12	Raport asupra utilizării programelor de finanțare nerambursabilă întocmit de solicitant (va cuprinde obiective, tip de investiție, lista cheltuielilor eligibile costuri și stadiul proiectului, perioada derulării proiectului), pentru solicitanții care au mai beneficiat de finanțare nerambursabilă începând cu anul 2002 pentru aceleași tipuri de investiții.	Copie

13	Adeverință eliberată de DADR - urile județelor aferente zonei (județul în care este amplasată investiția sau județele limitrofe) la care face referire proiectul prin care să se certifice disponibilitatea cantitativă de materie primă, precum și situația capacităților de procesare/depozitare pentru acest tip de materie primă, atât numeric cât și din punct de vedere al capacităților de procesare/depozitare (capacități existente sau în curs de realizare).	Copie
14	Adeverință eliberată de ITRSV - urile în al căror teritoriu de competență se realizează proiectul, prin care să se certifice disponibilitatea cantitativă de materie primă, precum și situația capacităților de procesare pentru acest tip de materie primă, existente numeric și în curs de înființare, dacă este cazul și/ sau Extras din amenajamentul silvic în vigoare (posibilitatea anuală de produse lemnoase - principale și secundare - și nelemnoase) al asociațiilor/acționarilor solicitantului sau Document de la APM privind resursele disponibile de produse nelemnoase, autorizație de recoltare/ achiziție a produselor nelemnoase și/ sau Contracte/ de furnizare din zonă pentru bușteni, deșeuri lemnoase sau produse nelemnoase - în funcție de investiție, în vigoare, conform legislației.	Original
15	Dacă proiectul vizează activitatea de exploatare forestieră : Atestat de exploatare masă lemnoasă eliberat în condițiile legii, pentru unitățile care se modernizează și recoltează masă lemnoasă sau Pentru investițiile noi : Declarația pe propria răspundere că va prezenta acest document până la ultima Cerere de plată.	Copie Original
16	Declarație pe proprie răspundere a solicitantului cu privire la neîncadrarea în categoria „firme în dificultate” (conform Anexei 1.7), semnată de persoana autorizată să reprezinte întreprinderea.	Original
17	Licența de fabricație - pentru investiții de modernizare; sau Declarație pe propria răspundere că va obține licența de fabricație la punerea în funcțiune a investiției/activității .	Copie Original
18	Declarație pe proprie răspundere cu privire la respectarea regulii cumulului ajutoarelor de stat (conform Anexei 1.8)	Copie
19	19.1 Copie după diploma de studii/ Certificat care să dovedească pregătirea profesională în domeniul pentru care solicită finanțarea pentru responsabilul legal/ beneficiar; 19.2 Declarație pe propria răspundere în care să se menționeze că responsabilul legal de proiect/ beneficiarul va/ vor	Copie Original

	urma un curs de pregătire profesională, până la finalizarea proiectului, înainte de ultima plată a ajutorului.	
20	Adeverința eliberată de DADR - urile județelor aferente zonei (județul și/sau județelor în care este amplasată investiția) în care solicitantul este producător de materie primă, în care se va preciza cantitatea obținută în anul anterior depunerii Cererii de Finanțare sau face dovada că va obține producția până la finalizarea investiției.	Copie
21	Alte documente justificative (se vor specifica după caz) 21.1 Copie după cartea de muncă/ contractul de muncă sau alt document care atestă că reprezentantul legal este angajat al societății, are responsabilități și putere decizională din punct de vedere financiar	Copie
22	Document emis de Organizația Interprofesională pentru Produsele Agroalimentare (OIPA) avizat de consiliul director, din care să reiasă că solicitantul este membru al acesteia , însoțit de statutul organizației	Copie

4.3 Formulare și documente necesare întocmirii Cererii de plată

Formulare de plată - documentele și formularele justificative care constituie **Dosarul Cererii de plată** necesar aprobării cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului dumneavoastră sunt:

- ✓ **Declarația de eșalonare** a depunerii Dosarelor Cererilor de Plată, Anexa 3 (document care prevede modulele de tranșe de plată); link www.apdrp.ro
- ✓ **Cererea de Plată** (inclusiv cererea de plată pentru avans)– anexa 4 - (document care cuprinde o serie de documente justificative, printre care declarația de cheltuieli, raportul de execuție etc.); link www.apdrp.ro
- ✓ **Declarația de cheltuieli** – anexa 4.1 (document care prevede tipurile de cheltuieli – achiziții de bunuri/ servicii/ lucrări/ actualizări/ diverse și neprevăzute); link www.apdrp.ro
- ✓ **Raportul de execuție** – anexa 4.3 (document care prevede realizările fizice și cele financiare); link www.apdrp.ro
- ✓ **Declarația pe propria răspundere a beneficiarului** – anexa 4.2 (document care prevede respectarea criteriilor și condițiilor de eligibilitate, precum nedecontarea cheltuielilor rambursate prin PNDR și din alte fonduri nerambursabile; link www.apdrp.ro

TOATE FORMULARELE PREZENTATE AL CĂROR FORMAT ESTE ELABORAT DE APDRP POT FI CONSULTATE ȘI DESCĂRCATE DIRECT DE PE PAGINA DE INTERNET A APDRP (WWW.APDRP.RO – INVESTIȚII PRIN FEADR – M123 CRESTEREA VALORII ADAUGATE A PRODUSELOR AGRICOLE SI FORESTIERE – SCHEMA DE AJUTOR DE STAT) SAU POT FI SOLICITATE DE LA SEDIILE APDRP DIN ȚARĂ.

Alte documente al căror format nu este elaborat de APDRP și nu pot fi furnizate de APDRP

(Lista completă a documentelor este prezentată în Instrucțiunile de completare a Cererii de Plată, publicate pe pagina de internet a APDRP www.apdrp.ro – *Investiții prin FEADR – Schema de Ajutor de stat nr.N578 aferentă M123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere*); link www.apdrp.ro

4.4 DEFINIȚII

Activele corporale – reprezintă clădiri, echipamente, utilaje/ instalații;

Activele necorporale – transferul de tehnologie prin dobândirea drepturilor de brevet, a licențelor, a know-how-ului.

Ajutor de Stat – orice măsură care îndeplinește criteriile prevăzute în art. 87 (1) din Tratatul CE.

Avizele și acordurile necesare investiției - reprezintă documentele parte a cadrului legislativ, administrativ și operațional, inclusiv din domeniul mediului, prin intermediul cărora, în baza Protocoalelor de colaborare, APDRP și celelalte instituții responsabile vor asigura verificarea proiectelor finanțate prin măsurile PNDR 2007 - 2013, astfel încât investițiile să respecte legislația în vigoare.

Beneficiar schemă – persoană juridică/ persoană fizică autorizată, din categoria de întreprindere, care a realizat un proiect de investiții și care a încheiat un Contract de finanțare cu APDRP pentru accesarea fondurilor europene prin FEADR.

Biomasă – fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (inclusiv substanțe vegetale și animale), silvicultură și industriile conexe, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale.

Cererea de Finanțare – reprezintă formularul pe care beneficiarul trebuie să îl completeze și depună, alături de documentele justificative, în vederea evaluării și selecției pentru finanțare.

Cererea de plată – reprezintă solicitarea scrisă pe care beneficiarul o depune la APDRP pentru obținerea rambursării cheltuielilor eligibile efectuate pe parcursul implementării proiectului. La Cererea de plată se atașează documentele justificative de plată.

Contribuția privată – reprezintă o sumă de bani care reprezintă implicarea financiară obligatorie a persoanei care solicită fonduri nerambursabile și pe care trebuie să o utilizeze în vederea realizării propriului proiect de investiții. Contribuția privată reprezintă procentul de 50% din valoarea eligibilă a proiectului de investiții. Contribuția privată trebuie să acopere diferența dintre cofinanțarea publică (fondurile europene nerambursabile) și valoarea eligibilă a proiectului. Contribuția privată poate fi asigurată **din surse proprii**, valabil în cazul potențialilor beneficiari care dețin deja fondurile necesare pentru contribuția financiară, fie din venituri provenite din sponsorizări, donații și legate⁶, etc. dovedite în condițiile legii, iar **această contribuție nu trebuie să fie afectată de elemente de ajutor de stat.**

Un alt mod de asigurare a cofinanțării private este **prin credit bancar**, valabil în cazul în care potențialii beneficiari nu dețin fondurile necesare pentru contribuția financiară proprie, dar îndeplinesc condițiile contractării unui credit bancar.

Cofinanțarea publică – reprezintă fondurile nerambursabile alocate proiectelor de investiție prin FEADR; aceasta este asigurată prin contribuția Uniunii Europene și a Guvernului României.

Costuri eligibile – sunt costurile legate de investiția inițială, respectiv costurile cu active corporale și active necorporale.

Eligibil – care îndeplinește criteriile și condițiile precizate în Ghidul Solicitantului, Cererea de Finanțare și Contractul de Finanțare pentru FEADR.

Fonduri nerambursabile – reprezintă fondurile acordate unei persoane fizice sau juridice în baza unor criterii de eligibilitate pentru realizarea unei investiții încadrate în aria de finanțare a Schemei de Ajutor de Stat și care nu trebuie returnate – singurele excepții sunt nerespectarea condițiilor contractuale și nerealizarea investiției conform proiectului aprobat de APDRP.

Intensitatea brută a ajutorului de stat – reprezintă quantumul actualizat al ajutorului exprimat ca procentaj din valoarea actualizată a costurilor eligibile ale proiectului. Toate cifrele utilizate reprezintă sume determinate înainte de aplicarea impozitelor directe. Ajutoarele plătibile în mai multe tranșe sunt actualizate la valoarea de la data acordării lor. Rata de actualizare este rata de referință în vigoare la data acordării acestora,

⁶ **Legate** – Dispoziție testamentară; Bunuri lăsate cuiva prin dispoziție testamentară.

calculată conform Comunicării Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont⁷.

Investiții în active corporale – reprezintă orice investiție în active fixe corporale legate de crearea unei noi unități, extinderea unei unități existente sau angajarea într-o activitate care implică o schimbare fundamentală în produsul sau procesul de producție al unei unități existente (mai ales prin raționalizare, diversificare sau modernizare).

Investiții în active necorporale - reprezintă orice investiție în transfer de tehnologie prin dobândirea drepturilor de brevet, a licențelor, a know-how-ului sau a cunoștințelor tehnice ne brevetate.

Investiție inițială – o investiție în immobilizări corporale și/ sau necorporale legate de crearea unei noi unități, extinderea unei unități existente, diversificarea producției unei unități prin realizarea de produse noi, suplimentare, schimbarea fundamentală a procesului de producție al unei unități existente. Investițiile pentru înlocuire nu sunt considerate investiții inițiale.

Investiție nouă – cuprinde lucrările de construcții montaj, utilaje, instalații, care se realizează pe amplasamente noi, pentru construcțiile existente cărora li se schimbă destinația sau pentru construcții aparținând unităților cărora li s-au retras autorizațiile de funcționare și nu-și schimbă destinația inițială.

Întreprinderi mici și mijlocii (IMM) – conform Anexei I la *Regulamentul Comisiei (CE) nr.800/2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat*⁸ sunt acele întreprinderi care au mai puțin de 250 de angajați și care au fie o cifră de afaceri anuală netă care nu depășește echivalentul în lei a 50 milioane de Euro, fie un rezultat anual al bilanțului contabil care nu depășește echivalentul în lei a 43 milioane Euro. Astfel :

- în cadrul categoriei IMM, **întreprinderea mijlocie** este întreprinderea care are între 50 și 249 de salariați și realizează o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane Euro, echivalent în lei, sau un rezultat anual al bilanțului contabil care nu depășește echivalentul în lei a 43 milioane Euro;

- în cadrul categoriei de IMM, **întreprinderea mică** este întreprinderea care are între 10 și 49 de salariați și a cărei cifră de afaceri anuală netă sau rezultatul anual al bilanțului contabil nu depășește echivalentul în lei a 10 milioane Euro;

⁷ Publicată în Jurnalul Oficial al UE nr.C14/ 19.01.2008,p.6

⁸ Publicat în Jurnalul Oficial al UE nr. L 17, 21.01.2000,p.22

- în cadrul categoriei de IMM, **microîntreprinderea** este întreprinderea care are mai puțin de 10 salariați și a cărei cifră de afaceri sau rezultat anual al bilanțului contabil nu depășește echivalentul în lei a 2 milioane Euro.

Calculul cifrei de afaceri și al numărului de salariați se face ținând cont de statutul întreprinderii, respectiv întreprindere autonomă, legată sau parteneră, astfel cum sunt acestea definite în Legea nr. 346/ 2004, cu modificările și completările ulterioare care a preluat prevederile Anexei la Recomandarea CE din 6 mai 2003 privind definiția microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L 124/ 20.05.2003.

Întreprinderi mari - întreprinderile care nu îndeplinesc criteriile pentru a fi considerate IMM.

Măsura – mijlocul prin care se implementează o prioritate, asigurând cadrul cofinanțării proiectelor atât din FEADR cât și din bugetul național.

Mijloacele de transport specializate reprezintă autovehiculele adaptate la cerințele de transport în cont propriu al materiei prime și/ sau al producției obținute și care sunt prevăzute în studiul de fezabilitate sau în memoriul justificativ, anexate Cererii de Finanțare, vehiculele care îndeplinesc aceleași cerințe și au o funcție specifică ce necesită adaptări ale caroseriei și/ sau echipamente speciale, precum și mijloacele de transport prevăzute ca eligibile în fișele măsurilor din cadrul PNDR.

Modernizare – cuprinde lucrările de construcții și instalații privind re tehnologizarea, reutilizarea, refacerea sau extinderea construcțiilor aferente unităților în funcțiune și cu autorizații de funcționare valabile, fără modificarea activității inițiale.

Potențial beneficiar – persoană juridică/ persoană fizică autorizată care este eligibilă (care îndeplinește toate condițiile impuse prin FEADR) pentru accesarea fondurilor europene, dar care nu a încheiat încă un Contract de finanțare cu APDRP.

Procedura de evaluare și selectare a proiectelor– reprezintă detalierea etapelor și a documentelor necesare din momentul depunerii proiectului până la semnarea contractului și este cuprinsă într-un manual – elaborat de APDRP, și aprobată prin Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, ce va fi publicat, imediat după adoptare, pe pagina web a MADR și respectiv APDRP;

Produse alimentare – reprezintă produsele de origine agricolă, necuprinse în Anexa 1 la Tratat, obținute prin procesarea materiilor prime, incluse în Anexa 1 la Tratatul de Instituire a Comunității Europene, cu excepția produselor piscicole și de acvacultură.

Produse agricole – produsele menționate în anexa 1 la Tratatul CE, cu excepția: pescuitului și acvaculturii, produselor de plută definite la clasele 4502, 4503 și 4505 din

Nomenclatorul Combinat de la Bruxelles, produsele care imită sau substituie laptele și produsele lactate.

Produse neagricole – produsele de origine agricolă, dar nementionate în anexa 1 la Tratatul CE, obținute prin procesarea materiilor prime produse agricole conform anexei 1 la Tratatul CE, cu excepția produselor piscicole și de acvacultură.

Prelucrare primară, fizică a produselor forestiere lemnoase – prelucrarea arborilor recoltați cu mijloace mecanice până la stadiul de materie primă destinată prelucrării industriale.

Produse forestiere lemnoase: produse de origine forestieră (bușteni din arbori recoltați, tăiați, din pădure) precum și produsele obținute prin prelucrarea primară (cherestea, lemn tăiat subțire) a acestora, *în sit* sau pe platforme special destinate acestei prelucrări și care nu au fost supuse unei prelucrări industriale.

Produse forestiere nelemnoase: în înțelesul schemei, aceste produse sunt ciupercile de pădure, fructele de pădure și alte produse naturale provenite din flora spontană forestieră (lacuri, rășini, balsamuri, păr vegetal, iarbă, semințe forestiere, mușchi, licheni, plante medicinale, flori și frunze cu calități aromaterapeutice). Sub nici un titlu produsele de vânătoare nu fac obiectul categoriei de produse nelemnoase.

Rata de referință – este rata dobânzii stabilită de către Comisia Europeană pentru România pe baza unor criterii obiective și publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe Internet.

Reprezentantul legal – persoana fizică desemnată ca responsabil de proiect de către beneficiar, angajat al acestuia, având responsabilități și putere decizională din punct de vedere financiar în cadrul societății. Acesta depune Cererea de Finanțare și semnează Contractul de finanțare în cazul în care Cererea de Finanțare este selectată.

Valoare eligibilă a proiectului – reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii, lucrări care se încadrează în Lista cheltuielilor eligibile precizată în prezentul ghid și care pot fi decontate prin FEADR; procentul de cofinanțare publică și privată se calculează prin raportare la valoarea eligibilă a proiectului.

Valoarea neeligibilă a proiectului – reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii și/sau lucrări care sunt încadrate în Lista cheltuielilor neeligibile precizată în prezentul ghid și, ca atare, nu pot fi decontate prin FEADR; cheltuielile neeligibile nu vor fi luate în calcul pentru stabilirea procentului de cofinanțare publică; cheltuielile neeligibile **vor fi suportate financiar integral de către beneficiarul proiectului.**

Valoare totală a proiectului – reprezintă suma cheltuielilor eligibile și neeligibile pentru bunuri, servicii, lucrări.

Abrevieri:

APDRP – Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, instituție publică cu personalitate juridică, subordonată Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – scopul APDRP îl constituie derularea Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, atât din punct de vedere tehnic, cât și financiar.

APIA – Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – instituție publică subordonată Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din Fondul European pentru Garantare în Agricultură.

CRPDRP – Centrele Regionale de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, structură organizatorică la nivel regional a APDRP (la nivel național există 8 centre regionale);

FEADR – Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, este un instrument de finanțare creat de Uniunea Europeană pentru implementarea Politicii Agricole Comune.

MADR - Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

AM-PNDR - Autoritatea de management a PNDR – organismul responsabil cu managementul și implementarea eficientă, efectivă și corectă a PNDR.

OJPDRP – Oficiile Județene de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, structura organizatorică la nivel județean a APDRP (la nivel național există 42 Oficii județene).

PNDR – Programul Național de Dezvoltare Rurală este documentul pe baza căruia va putea fi accesat Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și care respectă liniile directoare strategice de dezvoltare rurală ale Uniunii Europene.

Pilonul I al Politicii Agricole Comune (PAC) – finanțat prin Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și constituie baza plăților directe și a măsurilor de piață. El este complementar **Pilonului II al PAC**, finanțat prin FEADR, care se adresează în egală măsură atât dezvoltării rurale cât și îmbunătățirii mediului. Acțiunile implementate prin cei doi Piloni ai PAC sunt strâns legate și se completează reciproc.

Politica Agricolă Comună (PAC) – este un set de reguli și mecanisme care reglementează producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole în Uniunea Europeană și care acordă o atenție crescândă dezvoltării rurale. Are la bază prețuri comune și organizații comune de piață.

4.5 APDRP ÎN SPRIJINUL DUMNEAVOASTRĂ

Fiecare cetățean al României, precum și persoanele juridice de drept român care se încadrează în aria de finanțare a Măsurilor din cadrul FEADR, **au dreptul să beneficieze de fondurile europene nerambursabile** pentru finanțarea propriilor proiecte de investiții pentru dezvoltare rurală.

APDRP vă stă la dispoziție de luni până vineri între orele 8:30 și 16:30 pentru a vă acorda informații privind modalitățile de accesare a Programul FEADR, dar și pentru a primi propunerile sau sesizările dumneavoastră privind derularea FEADR.

Experții APDRP vă pot acorda, pe loc sau în termenul legal (maxim 30 de zile), orice informație necesară în demersul dumneavoastră pentru accesarea fondurilor europene. Însă, nu uitați că experții APDRP nu au voie să vă acorde consultanță privind realizarea proiectului.

Echipa APDRP vă poate ajuta ori de câte ori aveți o plângere, o reclamație sau o petiție privind o situație care intră în aria de competență a APDRP.

De asemenea, în cazul în care considerați că sunteți nedreptățit, defavorizat sau sesizați posibile neregularități în derularea FEADR, nu ezitați să vă adresați în scris Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, pentru soluționarea problemelor.

Pentru a reclama o anumită situație sau pentru a sesiza eventuale neregularități informații-ne în scris. Trebuie să țineți cont că pentru a putea demara investigațiile și aplica eventuale sancțiuni, reclamația sau sesizarea trebuie să fie explicită, să conțină informații concrete, verificabile și datele de contact ale persoanei care a întocmit respectiva reclamație sau sesizare.

Pentru a afla detalii privind condițiile și modalitatea de accesare, fondurile disponibile precum și investițiile care sunt finanțate prin FEADR, consultați acest Ghid. Dacă doriți informații suplimentare puteți să consultați secțiunea *Întrebări frecvente* de pe pagina de internet a APDRP (www.apdrp.ro > *Comunicare* > *Întrebări frecvente*) sau să formulați

APDRP, prin cele 8 Centre Regionale și cele 42 de Oficii Județene, vă poate acorda informații necesare pentru a solicita finanțarea proiectului dumneavoastră. Dacă întâmpinați greutăți în obținerea informațiilor sau considerați că sunteți defavorizat în accesarea fondurilor europene scrieți-ne. Adresa noastră este: București, Str. Știrbei Vodă, nr. 43, sector 1; reclamatii@apdrp.ro; www.apdrp.ro – Forumuri de discuții / Reclamații.

întrebări către departamentul de relații publice din cadrul APDRP. Menționăm faptul că în secțiunea **Întrebări frecvente** sunt publicate toate întrebările și răspunsurile la spețe concrete care au aplicabilitate generală, fiind astfel de interes pentru mai mulți potențiali beneficiari.

* * * / * * *